

Co z eurofunduszami?

Zbliża się czas rozstrzygnięć dotyczących kolejnej unijnej perspektywy budżetowej na lata 2028-2034. Z punktu widzenia regionów kilka proponowanych przez Komisję Europejską rozwiązań brzmi niepokojąco. Marszałek Marek Woźniak poruszył te kwestie podczas rozmów w Warszawie i Brukseli.

► str. 3 i 15

Sejmik o MTP

Na październikowej sesji sejmiku radni dyskutowali o kondycji, pomysłach na rozwój i ewentualnych przekształceniach własnościowych Międzynarodowych Targów Poznańskich, w których województwo jest mniejszościowym udziałowcem. Nie przyjęto jednak – proponowanego przez klub PiS – stanowiska w tej sprawie.

► str. 4

Koncert dla muzeum

Przed kolejną rocznicą wybuchu Powstania Wielkopolskiego, oprócz tradycyjnych uroczystości, samorząd województwa – podobnie jak dwa lata temu – proponuje koncert „Wielkopolska GRA! dla Muzeum”. Dochód z wydarzenia, które zaplanowano na 14 grudnia, będzie przeznaczony na budowę nowej powstańczej placówki.

► str. 7

listopad 2025
nr 11 (294)

MONITOR

WIELKOPOLSKI

MAGAZYN SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA

rok XXV
ISSN 1642-0918

Samorząd województwa wciąż inwestuje w nowy tabor kolejowy. W specjalnej infografice na stronach 8-9 przedstawiamy, czym obecnie podróżują Wielkopolanie.

Wsiąść do (nowego) pociągu

Jesienią tabor Kolei Wielkopolskich wzmocniły cztery składy „elf 2”, a samorząd województwa finalizuje zakup 10, a nawet 20 następnych pojazdów. Czym dzisiaj jeździmy po wielkopolskich torach?

22 września na Dworcu Letnim w Poznaniu zaprezentowano najnowszy zakup samorządu województwa – cztery nowe pociągi „elf 2”, które już kursują m.in. na trasach z Poznania do Rawiczy, Zbąszynka i Kłodawy. Pojazdy kosztowały ponad 142 mln zł, z czego część to dofinansowanie z rządowego funduszu „Polski Ład”.

Elektryczne zespoły trakcyjne 48Wed – bo tak brzmi pełna nazwa pociągów – to pięciociolonowe składy o długości 90,5 metra, które mogą jechać nawet 160 km/h. We wnętrzu każdego z pojazdów są 242 miejsca siedzące, uchwyty na rowery, udogodnienia dla osób o ograniczonej mobilności, biletomaty.

To nie koniec dobrych wieści dla pasażerów kolei w regionie, bo samorząd województwa realizuje następne zakupy taboru. Pod koniec lipca Urząd Marszałkowski w Poznaniu ogłosił przetarg na zakup 10 nowych pociągów elektrycznych z możliwością rozszerzenia zamówienia o kolejne 10 składów. Pojazdy mają być podobnie wyposażone, równie szybkie i nie mniej nowoczesne niż wspomniane cztery „elfy”.

– Zamierzamy je wykorzystać do obsługi najpopularniejszych tras w regionie, zwłaszcza w ramach dynamicznie rozwijającej się Poznańskiej Kolei Metropolitalnej – zapowiada wicemarszałek Wojciech Jankowiak, odpowiedzialny w zarządzie

województwa m.in. za drogi i koleje.

Zakup pierwszych 10 pociągów w ramach tego zamówienia (koszt około 500 mln zł) zostanie początkowo sfinansowany w całości ze środków budżetu województwa, choć już dziś wiadomo, że niemal 130 mln zł na ten cel zarezerwowano z puli programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Jednocześnie trwają przygotowania do złożenia wniosku o dotację unijną z programu FENIKS, ale tutaj konkurencja o grant będzie bardzo duża.

14 listopada zaplanowano otwarcie ofert w przetargu, a termin ten dwukrotnie wydłużano ze względu na dużą liczbę zapytań od oferentów, m.in. w sprawach rozwiązań

technologicznych, wyposażenia.

– Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, nowe pociągi trafią do Wielkopolski najpóźniej do 30 września 2029 r. Producent ma na dostawę dziesięciu sztuk maksymalnie 45 miesięcy od dnia podpisania umowy – wyjaśnia Robert Pilarczyk, dyrektor Departamentu Transportu UMWW.

Ponadto możliwe jest rozszerzenie zamówienia do 15, a nawet 20 pociągów, ale samorząd województwa uzależnia tę drugą opcję od wielkości pozyskanych dotacji unijnych. Na podjęcie decyzji będzie rok od dostarczenia pierwszego pojazdu.

– Jest duża szansa, że dzięki dotacji z FEW 2021-2027

skorzystamy z opcji i kupimy przynajmniej kilka dodatkowych pociągów, a ewentualne dofinansowanie z FENIKS-a pozwoliłoby nam zamówić wszystkie 20 składów – precyzuje Robert Pilarczyk.

– Samorząd Województwa Wielkopolskiego konsekwentnie od wielu lat inwestuje w rozwój regionalnej kolei i zakup taboru. W XXI wieku pasażerowie mają prawo oczekiwać, że pociągi będą kursowały szybko, regularnie i punktualnie – podsumowuje wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Jakim taborem podróżują obecnie Wielkopolanie? W specjalnej grafice przedstawiamy zdjęcia, wyposażenie i podstawowe dane o naszych pociągach. ► str. 8-9

Za atomem

Wielkopolanie nie mają wątpliwości, że najlepszym wyborem, jeżeli chodzi o lokalizację drugiej polskiej elektrowni jądrowej, byłby Konin. Stąd podejmowane są w tej sprawie działania promocyjne.

► str. 2

Pomagamy Mołdawii

W listopadzie do samorządów z Mołdawii trafiły dwa kolejne wozy OSP, a w październiku nasza delegacja odwiedziła partnerów ze wschodu. Jak i dlaczego Wielkopolanie wspierają tworzenie mołdawskich jednostek ochotniczych straży?

► str. 3

Działają i się poznają

7 listopada w UMWW odbyło się spotkanie młodzieżowych rad gmin i powiatów z Wielkopolski. Na zaproszenie młodzieżowego sejmiku odpowiedzieli przedstawiciele 17 takich rad, spośród niespełna 50 działających w naszym województwie.

► str. 5

Nekropolia na wzgórzu

Listopadowy spacer alejkami Cmentarza Zasłużonych Wielkopolan (najstarszej wciąż czynnej nekropolii w Poznaniu) może skłonić do przyjrzenia się dziejom Polski i regionu.

► str. 10

Inna strona samorządu

Wiemy, dlaczego Wielkopolska nie kupuje dłuższych pociągów. Kajko i Kokosz w Kraju Kwitnącej Wiśni (nie, to nie tytuł nowego komiksu...). Czy radna ma supermoce? W urzędzie było strasznie.

► str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

JUŻ NIE BYLE JAKI

„Światem zaczęła rządzić jesień / Topi go w żółci i czerwieni / A ja tak pragnę czemu nie wiem / Uciec pociągiem od jesieni” – tak zaczyna się wykonywana przez Marylę Rodowicz szlagierowa piosenka, której słowa refrenu – „Wsiąść do pociągu byle jakiego...” – zna chyba każdy z nas.

Za oknami rzeczywiście rządzi jesień, jakaś taka chłodniejsza niż zazwyczaj w ostatnim czasie. Tylko z „pociągiem byle jakim” nie bardzo się zgadza – przynajmniej jeśli chodzi o Wielkopolskę. Przywykliśmy już chyba do tego, że po naszych regionalnych torach możemy podróżować nowoczesnymi i wygodnymi składami.

To oczywiście efekt potężnych inwestycji w kolejowy tabor, jakie w ostatnich kilkunastu latach poczynił (w dużej mierze korzystając z możliwości, jakie dały w tym względzie fundusze unijne) samorząd województwa. Najpierw był historyczny zakup pierwszych szynobusów, potem rekordowa inwestycja w 22 „elfy”. Kolejne zakupy może nie wzbudzają już takich emocji, ale systematycznie powiększają zasoby naszej „kolejowej stajni”, co pokazujemy na stronach 8-9. ■

EKUMENICZNIE W URZĘDZIE

„Biblia a sztuczna inteligencja” – to tytuł debaty, która odbyła się 14 października w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, w ramach XXIII Ekumenicznego Święta Biblii. Wokół tytułowego zagadnienia dyskutowali poznańscy przedstawiciele kościołów chrześcijańskich, skupieni w Poznańskiej Grupie Ekumenicznej, a w urzędowych murach przywitał ich wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

ABO

Żeby wygrywali

Młodzi zawodnicy odebrali 21 października stypendia sportowe.

Uroczystość wręczenia stypendiów sportowych odbyła się w UMWW 21 października.

Zawodnicy uprawiający z sukcesami kajakarstwo, kolarstwo, szermierkę, hokej na trawie czy wioślarstwo uzyskali największą liczbę stypendiów sportowych samorządu województwa w sezonie 2025/2026. 21 października, podczas gali w UMWW, specjalne nominacje wręczyli im marszałek Marek Woźniak i Jacek Bogusławski z zarządu województwa.

Wśród 63 zawodników (ich lista dostępna jest na stronie umww.pl), którym przyznano młodzieżowe stypendia sportowe, 16 osób to medaliści mistrzostw świata i mistrzostw Europy. Wysokość samorządowego wsparcia wynosi dla nich 1200 zł miesięcznie. Z kolei po 800 zł miesięcznie będzie otrzymywało 47 uczestników zawodów mi-

strzowskiej rangi. Marszałkowskie wsparcie wypłacane jest przez rok.

– Stypendia są przyznawane tylko tym, którzy mogą legitymować się albo medalami mistrzostw świata lub Europy, albo też uczestnictwem w tych najważniejszych zmaganiach sportowych. To konkretne wyniki i sukcesy, których gratulujemy i liczymy na to, że dzięki naszej pomocy finansowej, ułatwiającej treningi i szkolenie, pomnożycie wkrótce swój dorobek i będziemy się tutaj spotykali w kolejnych latach – mówił Marek Woźniak.

Stypendyści reprezentują 23 kluby sportowe z regionu. Tradycyjnie najwięcej z nich mieści się w Poznaniu, ale marszałkowskie wsparcie trafia też m.in. do Trzcianki, Koźminka czy Nowego Tomysła.

– Bardzo cieszę się ze stypendium. Myślę, że pomoże mi w osiągnięciu dalszych sukcesów – podkreśla Julia Piasecka, kajakarka z UKS COPAL Trzcianka.

– Przeznaczę te pieniądze m.in. na buty i inne akcesoria związane z moim sportem – dodaje koszykarka Martyna Głowczak z OŚ AZS, która gra w ENEA AZS Politechnika Poznańska.

Przypomnijmy, że województwo wspiera nie tylko młodych zawodników, ale też docenia tych, którzy osiągają sukcesy na poziomie seniorskim. Warto więc odnotować, że 27 października sejmik zgodził się podnieść wysokość nagród sportowych m.in. dla medalistów igrzysk olimpijskich, mistrzostw świata i mistrzostw Europy.

RAK

W SKRÓCIE

MAJĄ 100 LAT

W znamienitym miejscu – na Zamku Królewskim w Warszawie – i w gronie znamienitych gości świętowała 100-lecie swojego powołania Fundacja Zakłady Kórnickie. Została ona wyróżniona odznaką honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”, którą podczas uroczystości 22 października przedstawił jubilatki przekazał wicemarszałek Wojciech Jankowiak. Podkreślił, że fundacja wpisuje się w kontynuację pracy organicznikowskiej, tak jak postanowili przed laty jej fundatorzy z rodziny Zamoyckich.

ABO

BIZNES I NAUKA

„Partnerstwo dla innowacji: Jak uczelnie i biznes mogą wspólnie tworzyć przyszłość” – to temat obrad Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji, które 16 października w UMWW otworzył Jacek Bogusławski z zarządu województwa. Kiludziesięciu przedstawicieli nauki, przedsiębiorców, samorządów i instytucji otoczenia gospodarczego debatowało o nowych pomysłach i możliwościach finansowania projektów, które ułatwią współpracę uczelni i firm.

RAK

PARK JAK NOWY

Członkini zarządu województwa Katarzyna Kretkowska i dyrektor Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych „Dziekanka” w Gnieźnie Marek Czaplicki wzięli udział 3 października w otwarciu wschodniej części parku otaczającego tę marszałkowską lecznicę. Otwarty dla mieszkańców teren zmienił się nie do poznania dzięki 4,5 mln zł z budżetu województwa i funduszom unijnym.

ABO

Za atomem dla Konina

Trwają dyskusje nad wskazaniem lokalizacji drugiej polskiej elektrowni jądrowej. Wielopolanie nie mają wątpliwości, że najlepszym wyborem byłby Konin.

Mówiono o tym podczas konferencji prasowej zorganizowanej 29 października w Warszawie przez sztab „Atom dla Konina”, na którego czele stoi marszałek Marek Woźniak.

– Umiejscowienie drugiej polskiej elektrowni atomowej w Koninie wpisuje się w strategię transformacji wschodniej Wielkopolski – podkreślał Jacek Bogusławski z zarządu województwa, wskazując na nasze atuty: istniejącą infrastrukturę przesyłową, bogate zaplecze naukowe i społeczne poparcie dla tej idei.

– Przeprowadzone już badania pokazują jednoznacz-

Wielopolanie przekonywali w Warszawie, że Konin to dobre miejsce na powstanie elektrowni atomowej.

nie, że w Koninie mamy wodę, mamy dobre warunki geologiczne i dobrą sejsmikę – przekonywał z kolei poseł Tomasz Nowak. A prezydent Konina Piotr Korytkowski zwracał uwagę na istniejący we wschodniej Wielkopolsce potencjał kadrowy w zakresie energetyki.

Spotkanie w Warszawie było też zapowiedzią międzynarodowej konferencji

„Atom w Koninie”, zaplanowanej w tym mieście na 12 listopada z udziałem ministrów, parlamentarzystów, administratorów rządowych, przedstawicieli firm budujących elektrownie jądrowe, samorządowców, naukowców, przedsiębiorców i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego.

ABO

Oni uczą najlepiej

Poznaliśmy laureatów konkursów na najlepszą placówkę edukacyjną i nauczyciela 2025 r.

„Wielkopolską Szkołą Roku” została Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Borysa w Witkowie, a tytuł „Wielkopolskiego Nauczyciela Roku” trafił do Włodzimierza Lapisy z X LO im. Przemysła II w Poznaniu.

W obu tegorocznych konkursach, organizowanych przez samorząd województwa, wpłynęły łącznie 233

wnioski. Laureatów i wyróżnionych poznaliśmy podczas uroczystej gali z okazji Dnia Edukacji Narodowej, która odbyła się 23 października w Sali Ziemi MTP.

Oprócz atrakcyjnych nagród finansowych dyrektorzy najlepszych szkół i nauczyciele (ich lista dostępna jest na stronie umww.pl) odebrali gratulacje z rąk Katarzyny Kretkowskiej z zarządu województwa i Pauliny Stochniałek, przewodniczącej sejmikowej Komisji Edukacji.

RAK

„Wielkopolskim Nauczycielem Roku” został Włodzimierz Lapis.

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Nie wykluczać samorządów

O przyszłym unijnym budżecie podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli.

Gościem spotkania polskiej delegacji w Europejskim Komitecie Regionów, któremu przewodniczył marszałek Marek Woźniak, był komisarz Piotr Serafin.

Ponad 6500 osób (samorządowców, naukowców, dziennikarzy, przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu oraz organizacji pozarządowych) uczestniczyło w 23. odsłonie Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast, który odbywał się w dniach 13-15 października w Brukseli.

Choć zakres tematyczny licznych sesji, paneli i warsztatów był szeroki, to na pierwszy plan rozmów wysuwał się niewątpliwie projekt unijnego budżetu na lata 2028-2034, w szczególności usytuowania w nim polityki spójności i roli

regionów w jej wdrażaniu. Podobnie było zresztą na odbywającej się równolegle kolejnej sesji plenarnej Europejskiego Komitetu Regionów.

Już podczas omawiania corocznego raportu o stanie regionów i miast, który przedstawiła przewodnicząca KR Kata Tüttő, samorządowcy wyrażali głębokie zaniepokojenie propozycją Komisji Europejskiej dotyczącą unijnego budżetu na lata 2028-2034, która zakłada centralizację w zakresie dystrybucji funduszy UE na poziomie krajowym. Podobny wydzźwięk miała specjal-

W sesji inauguracyjnej wydarzenie uczestniczyła przewodnicząca Parlamentu Europejskiego Roberta Metsola, a przesłanie do uczestników skierowała przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von den Leyen.

na rezolucja przyjęta przez KR, w której zaapelowano „o budżet dostępny dla każdego samorządu w UE i mocną politykę spójności, która wzmacnia zaufanie, zapewnia stabilność i funkcjonowanie wspólnego rynku”.

Te same zastrzeżenia wyrażono podczas posiedzenia polskiej delegacji do KR, któremu 14 października przewodniczył marszałek Marek Woźniak. A adresat tych uwag i pytań był wyjątkowo adekwatny, bo z polskimi samorządowcami spotkał się Piotr Serafin, komisarz UE do spraw budżetu, admini-

stracji publicznej oraz zwalczania nadużyć finansowych.

Co usłyszał komisarz od swoich rodaków? Postulowano (zwracając przy tym uwagę na nasze krajowe realia i polityczne doświadczenia) zagwarantowanie decentralizacji zarządzania funduszami UE, a także wyraźne wyodrębnienie środków na politykę spójności, na wspólną politykę rolną (w tym na filar dotyczący wspierania rozwoju obszarów wiejskich), na tzw. sprawiedliwą transformację (dla regionów odchodzących od gospodarki opartej na węglu).

Jak się okazuje, zdecydowana większość tych postulatów łączy też polskich i czeskich samorządowców. Można się było o tym przekonać podczas pierwszego w historii wspólnego posiedzenia polskiej i czeskiej delegacji w KR, które odbyło się również 14 października. W swoich wystąpieniach przedstawiciele obu krajów szczególnie często wracali do potrzeby zachowania Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, a także finansowania współpracy transgranicznej – istotnej, biorąc pod uwagę kilkusetkilometrową wspólną granicę. ABO

W SKRÓCIE

PIERWSZY RAZ

Swoją pierwszą wizytę w Wielkopolsce od czasu objęcia stanowiska złożył wicepremier oraz minister finansów i spraw europejskich Brandenburgii Robert Crumbach. Przedstawiciel władz partnerskiego regionu Wielkopolski rozmawiał 29 października z marszałkiem Markiem Woźniakiem m.in. o projekcie nowego budżetu UE, Partnerstwie Odry, kontrolach na polsko-niemieckiej granicy. Spotkał się też z Katarzyną Kretkowską z zarządu województwa oraz z przedstawicielami ROPS i Departamentu Edukacji i Nauki UMWW.

Z KSIĘSTWA

4 listopada wicemarszałek Wojciech Jankowiak przyjął w UMWW Peggy Frantzen, która od kilku tygodni jest ambasadorem Wielkiego Księstwa Luksemburga w Polsce. Rozmawiano o współpracy jednego z najlepiej rozwiniętych regionów w Polsce, jakim jest Wielkopolska, z jednym z najlepiej rozwiniętych państw w Europie, jakim z kolei jest Luksemburg. Tej kooperacji sprzyja obecność w naszym regionie konsultatu honorowego księstwa oraz Polsko-Luksemburskiej Izby Gospodarczej.

49. SESJA

W dniach 28-30 października w Strasburgu odbyła się 49. sesja plenarna Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy. Wielkopolskę reprezentował wicemarszałek Wojciech Jankowiak, który jest też przewodniczącym polskiej delegacji w tym zgromadzeniu. W obradach uczestniczyli przedstawiciele samorządów z większości państw europejskich (bez Rosji i Białorusi), a głos zabrał między innymi mer Kijowa Witalij Kliczko. ABO

Samorządowe trendy

Local Trends zorganizowano 13-14 października na MTP.

W dniach 13-14 października w Poznaniu odbyła się piąta edycja Local Trends – Europejskiego Forum Samorządowego.

Podczas obrad, współorganizowanych przez samorząd województwa, ponad 1500 uczestników z kraju i zagranicy dyskutowało o najważniejszych dla JST kwestiach, m.in. o policentrycznej strategii rozwoju kraju, walce z dezinformacją w mediach czy cyberbezpieczeństwie infrastruktury krytycznej.

– Samorząd nie jest dziś narzędziem do wdrażania polityki rządu, a partnerem w jej realizacji. Obecnie największym wyzwaniem dla gospo-

darki jest transformacja energetyczna, zwłaszcza sektora ciepłowniczego. Tu też liczę na współpracę z JST – mówił minister energii Miłosz Motyka.

– Każda gmina, miasto, powiat czy województwo jest suwerenem w zakresie swoich zadań i działalności. Niestety nie może być samodzielną wyspą. Wszyscy skazani są na współpracę, bo istotny jest efekt synergii, który możemy osiągać poprzez wspólne, harmonijne działania – stwierdził wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

W wydarzeniu uczestniczyli też Jacek Bogusławski i Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa. RAK

Pomagamy strażakom z Mołdawii

W listopadzie do samorządów z Mołdawii trafiły dwa kolejne wozy OSP, a w październiku nasza delegacja odwiedziła partnerów ze wschodu.

Delegacji przedstawiciele kilku wielkopolskich samorządów i ochotniczych straży pożarnych (ze Stawiszyna, z Rychwału, Łęki Opatowskiej, Czempinia, Kościana, Ostrowa Wielkopolskiego, Wysokiej, Miłosławia i Liskowa) przewodniczył w dniach 20-24 października wicemarszałek Krzysztof Grabowski. Wizyta związana była ze współpracą samorządu województwa i gminnych JST z Fundacją Solidarności Międzynarodowej, która od 2021 r. wspiera wspólne działania w zakresie transferu do Mołdawii polskich doświadczeń dotyczących budowy sieci ochotniczych straży pożarnych.

Najbardziej widocznym rezultatem tych działań jest przekazanie dziewięciu specjalnych samochodów pożarniczych z wielkopolskich gmin, sprawnych, ale wycofa-

Podczas wizyty w Mołdawii Wielkopolanie odwiedzili remizy, by przekonać się, jak wyglądają postępy w tworzeniu jednostek OSP.

nych ze służby w OSP. Ostatnie takie auta trafiły do gości z Mołdawii w obecności Krzysztofa Grabowskiego 4 listopada (gmina Wysoka przekazała samochód star z 1985 r.) oraz 6 listopada (gmina Sieroszewice – renault z 1990 r.). W 2025 r. zaplanowano jeszcze jeden podobny gest.

Biuro fundacji w Kiszyniowie równolegle prowadzi projekt unijny, w ramach którego 10 mołdawskich gmin otrzymało środki na budowę od podstaw budynków remiz strażackich, a kolejnych 10 gmin – fundusze na renowację i przystosowanie do po-

treb OSP już istniejących obiektów.

To właśnie do tych miejsc trafiają samochody pożarnicze wycofywane z wielkopolskich OSP. Daje to efekt synergii, bo mołdawskie gminy otrzymują zarówno auto z Wielkopolski, jak i środki na budowę remizy oraz sprzęt, co umożliwia rozpoczęcie działalności drużyny strażaków-ochotników w danej miejscowości.

Podczas wizyty w Mołdawii Wielkopolanie odwiedzili kilka z nich, by przekonać się, jak wyglądają postępy w tworzeniu jednostek OSP. RAK

SEJMIKOWE PYTANIA

PRZEDSTAWIAMY TEMATY,
KTÓRE RADNI PORUSZALI
W INTERPELACJACH
I ZAPYTANIACH ZGŁOSZONYCH
PODCZAS XVII SESJI
SEJMIKU ORAZ W OKRESIE
MIĘDZYSESYJNYM.

Adam Bogrycewicz (PiS) podczas sesji mówił o jakości usług przewozowych świadczonych przez Polregio na trasie Krzyż – Piła oraz o elektryfikacji tej linii. Zgłosił też zapytania dotyczące zorganizowanych w Pile wydarzeń: 50-lecia Muzeum Okręgowego i konferencji „Wielkopolskie rozmowy o klimacie”. Ponadto w okresie międzysesyjnym złożył zapytania o płatne publikacje zlecane przez WORD w Pile oraz o konferencję zorganizowaną przez tamtejsze CDN.

Marek Sowa (PiS) interpelował w sprawie możliwości udzielenia przez województwo pomocy parafii w Oporowie przez dofinansowanie budowy drogi procesyjnej wokół tamtejszego kościoła.

Jan Grzesiek (PSL) wnioskował o wprowadzenie zmian w zapisach sejmikowych „uchwał antysmogowych”, które umożliwiłyby podmiotom z branży piekarniczej w województwie dalsze użytkowanie tradycyjnych pieców wykorzystywanych do wypieku.

Joanna Szczechowska (PiS) w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na potrzebę zachowania rzetelności w przygotowywaniu odpowiedzi na interpelacje i zapytania składane przez radnych, przywołując błąd w skierowanym do niej piśmie.

Grzegorz Fiałkowski (PiS) w swoich interpelacjach postulował podjęcie przez samorząd województwa nowych inicjatyw. Pierwsza dotyczy dofinansowania szkół podstawowych i średnich zakładania ogródków warzywnych. Druga natomiast polegałaby na dopłacie do przejazdów związanych z wizytami w Urzędzie Marszałkowskim uczniów z miejscowości oddalonych o ponad 100 kilometrów od Poznania.

Łukasz Grabowski (PiS) złożył zapytania związane z jednostkami ochrony zdrowia podległymi samorządowi województwa. Poruszył kwestie wynagrodzeń zatrudnionych tam lekarzy oraz płatności przez NFZ za tzw. nadwykonania. ABO

Samorządy i spółka

27 października radni debatowali o sytuacji Międzynarodowych Targów Poznańskich.

Projekt stanowiska sejmiku o strategicznej roli MTP zgłosili przedstawiciele klubu PiS, wnioskując do zarządu województwa o przygotowanie informacji na temat aktualnej sytuacji w spółce. Taki punkt znalazł się w porządku obrad sesji 27 października, a trzy dni wcześniej – 24 października – PiS zwołał konferencję prasową w UMWW.

Radni województwa Michał Zieliński i Filip Żelazny oraz radny miasta Poznania Zbigniew Czerwiński przekonywali, że od kilku lat potencjał MTP jest niewykorzystywany, a pozycja spółki na rynku targowo-wystawienniczym słabnie. Zaproponowali m.in. rozważenie zwiększenia udziałów samorządu województwa w jej kapitale zakładowym.

Te argumenty (a także informacje o stratach finansowych spółki, wyprzedaży majątku, dezaprobie wobec odmowy udostępnienia dokumentów podczas kontroli radnych, konieczności wypracowania nowej strategii spółki, aktywnym udziale województwa w budowie hali widowiskowo-sportowej w Poznaniu) znalazły się w projekcie stanowiska.

– MTP to nie jest spółka komunalna, jak każda inna. To strategiczna firma, a udziały w niej to prawa i obowiązki. W 2023 r. miała 55 mln zł straty, jedną piątą przychodów, i te straty mogą też dotknąć samorządu województwa – ostrzegł Filip Żelazny. – Targi tracą udziały w rynku, nie koncentrują się na podstawowej działalności.

– MTP zaczęły być wykorzystywane do rozwiązywania miejskich

Debatę o strategicznej roli MTP zainicjowali radni PiS.

problemów – dodał Zbigniew Czerwiński. – Są liderem na rynku, ale inne podobne spółki rozwijają się szybciej. Pieniądze ze sprzedaży gruntów nie powinny trafić na remont hali Arena, ale na inwestycje w infrastrukturę, która ułatwi walkę z konkurencją.

– Nasza uchwała nie jest kontrowersyjna, podkreśla strategiczny charakter MTP. Może poszukajmy kompromisowych zapisów i przyjmijmy stanowisko – zachęcał Michał Zieliński.

Przedstawiciele zarządu województwa – marszałek Marek Woźniak i wicemarszałek Wojciech Jankowiak – przypomnieli historię

komunalizacji spółki, omówili jej ostatnie wyniki finansowe, wskazali na trudności branży po pandemii COVID-19, zaznaczyli, że to miasto Poznań jest głównym udziałowcem targów.

– Województwo posiada w MTP 3,15 proc. udziałów, które nabyło za 13 mln zł w latach 2020–2024, kiedy zaangażowaliśmy się w promocję watorów Wielkopolski i rozwój połączeń lotniczych z poznańskiej Ławicy – wyjaśniał Wojciech Jankowiak.

Wicemarszałek mówił o zmianie warunków rynkowych w ostatnich latach (wzroście wynagrodzenia minimalnego o ponad 200 proc., stale rosnących cenach energii itp.), które

mimo odbudowania poziomu przychodów nie pozwalają MTP uzyskać rentowności niektórych imprez.

– W latach 2020–2024 wpływy targów ze sprzedaży nieruchomości wyniosły 310 mln zł, a 280 mln zł przeznaczono na inwestycje. MTP nie jest zadłużoną spółką, posiada kapitał, są lokaty – wyliczał Wojciech Jankowiak. – Nie kwestionujemy budowy hali sportowej, ale trzeba ustalić priorytety.

– Możemy rozmawiać o MTP, ale nie w taki sposób. Trzymajmy się faktów – podsumował Marek Woźniak.

Ostatecznie sejmik większością głosów odrzucił projekt stanowiska.

RAK

PRZEWODNICZĄCE Z HONORAMI

Poprzednia przewodnicząca sejmiku Małgorzata Waszak-Klepka została wyróżniona odznaką honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”. Obecna przewodnicząca sejmiku Tatiana Sokołowska i marszałek Marek Woźniak wręczyli odznaczenie 16 października w Sali Białej Bazaru Poznańskiego, podczas gali w ramach XIV Dni Pracy Organicznej, przygotowanych przez Unię Wielkopolan. Ta organizacja wręczyła też swoje wyróżnienia, a jedno z nich (medal „Wolna – Organiczna – Wielka”) trafiło również do Tatiany Sokołowskiej.

ABO

Sejmik przeciw likwidacji

Radni wystosowali apel do zarządu spółki PKP Polskie Linie Kolejowe w sprawie odstąpienia od planu likwidacji Zakładu Linii Kolejowych w Ostrowie Wielkopolskim.

Spółka PKP PLK ogłosiła, że od 1 stycznia 2026 r. zmniejszy liczbę zakładów linii kolejowych z 23 do 17, argumentując te działania koniecznością „uporządkowania struktury organizacyjnej” i potrzebą „efektywniejszego zarządzania zasobami”. Wśród tych 6 likwidowanych placówek znalazł się też zakład w Ostrowie Wlkp.

Plany kolejarzy wywołały sprzeciw lokalnych społeczności i samorządowców, którzy rozpoczęli akcję pisania listów, petycji oraz apeli sprzeciwiających się tym pomysłom. Podobnie zareagowały działające na kolei związki zawodowe, których przedstawiciele zorganizowali pikietę, m.in. przed siedzibą Ministerstwa Infrastruktury w Warszawie.

– Nasz apel dotyczy bardzo istotnej kwestii. Nie jest to tylko zapisana kartka papieru. Za tymi słowami kryją się losy pracowników jednostki w Ostrowie Wlkp. – mówił 27

października podczas sesji sejmiku radny Piotr Trybek, odczytując zgłoszony przez klub PiS apel.

„Zakład Linii Kolejowych w Ostrowie Wielkopolskim to nie tylko infrastruktura, ale przede wszystkim doświadczona i zaangażowana kadra pracownicza, posiadająca unikalną wiedzę na temat specyfiki i stanu technicznego lokalnych linii. Jej utrzymanie jest gwarantem profesjonalnego i efektywnego utrzymania infrastruktury na wymaganym poziomie bezpieczeństwa i przejeźdźności. Likwidacja zakładu i utrata tych zasobów ludzkich byłaby poważnym osłabieniem potencjału technicznego spółki w regionie” – czytamy w przyjętym jednogłośnie dokumencie.

W apelu przypomniano o planach rozwoju kolei aglomeracyjnej: „Sejmik Województwa Wielkopolskiego wyraża przekonanie, iż decyzja o likwidacji ostrowskiego zakładu jest przedwczesna, nieuzasadniona merytorycznie oraz sprzeczna z polityką rozwoju transportu regionalnego, zwłaszcza w kontekście realizowanej koncepcji Kalisko-Ostrowskiej Kolei Aglomeracyjnej”.

RAK

Nie tylko dla sołectw

27 października sejmik przyjął kolejne uchwały, których efektem będzie przekazanie pieniędzy z budżetu województwa do wielu samorządów w Wielkopolsce.

Najwięcej beneficjentów (bo aż 128 sołectw z regionu) skorzysta z wyrażonej przez radnych zgody na przekazanie pieniędzy stosownym JST w ramach XIII edycji konkursu „Odnowa wsi szansą dla aktywnych sołectw”. Prawie 900 tys. zł z budżetu województwa wspomaga zakup wyposażenia obiektów użyteczności publicznej, towarów służących kultywowaniu tradycji społeczności lokalnej i tradycyjnych zawodów oraz materiałów promujących sołectwo.

Ponad 200 tys. zł trafi natomiast na zadania inwestycyjne realizowane przez Międzychód i Krotoszyn – to kolejni beneficjenci tegorocznej odsłony wojewódzkiego programu „Kulisy kultury”.

40 tys. zł sejmik postanowił przyznać gminie Osieczna, która kupi łódź motorową do ratownictwa wodnego. Dzięki temu bezpieczniejsi będą korzystający z dziesięciu tamtejszych jezior.

Podzielono też po raz kolejny środki przeznaczone na zapobieganie uzależnieniom. Ostrów Wielkopolski i Trzcianka dostaną w sumie ponad 600 tys. zł na realizowane na terenie tych gmin inwestycje. Gnieźno i powiatowi międzychodzkiemu przyznano prawie 32 tys. zł na działania profilaktyczno-edukacyjne. 50 tys. zł pomoże samorządowi Nowych Skalmierzyc doposażyć świetlicę środowiskową.

Ponad 600 tys. zł w roku bieżącym i ponad milion zł w roku 2026 trafi do 20 wielkopolskich JST, które w swoich placówkach oświatowych zrealizują programy z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.

ABO

Działają i się poznają

Młodzieżowi radni z całej Wielkopolski spotkali się w UMWW.

W sali sesyjnej UMWW spotkali się młodzieżowi radni z sejmiku oraz kilkunastu rad gmin i powiatów z całego województwa.

Spotkanie młodzieżowych rad gmin i powiatów z Wielkopolski, zatytułowane „Poznajmy się”, odbyło się 7 listopada w sali sesyjnej UMWW w Poznaniu. Na zaproszenie Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego odpowiedzieli przedstawiciele 17 takich rad, spośród niespełna 50 działających w naszym województwie.

I głównie wokół tego, dlaczego tylko przy tylu wielkopolskich samorządach działają takie organy, skupiła się dyskusja panelowa zatytułowana „Rola młodych w samorządzie”.

Ze zgromadzonymi rozmawiali na ten temat wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Henryk Drzewiecki, radna województwa Patrycja Przybylska, starosta złotowski Patryk Wruk, przewodniczący Rady Młodzieżowej działającej przy Parlamentarnym Zespole ds. Młodzieży Miłosz Kozikowski, wiceprzewodnicząca MSWW Amelia Szafraniak.

Wśród problemów wskazywano: brak zaangażowa-

nia instytucjonalnego i finansowego ze strony niektórych samorządów, potrzebę wyłonienia odpowiedniego opiekuna dla młodzieżowej rady, kwestię przekazywania wiedzy (i wiedzy) kolejnym pokoleniom, konieczność wykazywania większej inicjatywy i zaangażowania ze strony młodych osób.

Mimo to starsi koledzy zachęcali swoich potencjalnych następców do podejmowania aktywności.

– Młodzież bardzo wiele wnosi do życia publicznego, w tym do polityki samorządowej – zapewniał Henryk Drzewiecki.

– Nie można czekać, aż ktoś da pieniądze. Potrzeba oddolnej inicjatywy, kreatywności, „wychodzenia sobie” pewnych rzeczy – radził Patryk Wruk.

– I pamiętajcie, że działalność w samorządzie jest jak maraton, a nie jak filmik na Tik-Toku. Liczy się upór w dążeniu do celu – podpowiadała Patrycja Przybylska.

Spotkanie z młodzieżowymi radami poprzedziła IX sesja MSWW. Jego członko-

wie mieli okazję zapoznać się z prelekcją i krótkim praktycznym pokazem z zasad udzielania pierwszej pomocy, przygotowanym przez Wojewódzką Stację Pogotowia Ratunkowego w Poznaniu.

Radni przyjęli też specjalny apel do kuratora oświaty, będący pokłosiem ankiety „Nowe technologie a samopoczucie psychiczne młodzieży”. Na próbie ponad 1500 uczniów wielkopolskich szkół ponadpodstawowych przeprowadziła ją Komisja Edukacji i Nauki MSWW. O płynących z badania wnioskach mówiła jej przedstawicielka Karolina Szczepaniak, konkludując: – Nie są to problemy marginalne, nie zlekceważmy tego.

Podczas sesji radni podjęli też decyzję o nawiązaniu współpracy z radą przy Parlamentarnym Zespole ds. Młodzieży, a także ze Stowarzyszeniem Miłośników Kolei w Poznaniu. Postanowili również o cyklicznym organizowaniu spotkań z seniorami pod hasłem „Dialog pokoleń” (kolejne takie wydarzenie zaplanowano na połowę grudnia).

ABO

ZARZĄD ODPOWIADA

PRZEDSTAWIAMY WYCIĄG Z ODPOWIEDZI UDZIELONYCH NA WCZEŚNIEJSZE INTERPELACJE I ZAPYTANIA RADNYCH.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– odniósł się do zapytania Adama Bogrycewicza dotyczącego przebudowy skrzyżowania w Runowie w ramach DW 153. Wskazał, że przygotowana jest dokumentacja niezbędna do zgłoszenia powyższych robót budowlanych do wojewody wielkopolskiego. Określenie terminu realizacji ww. zadania będzie możliwe po uzyskaniu stosownej zgody administracyjnej.

– odpisał Markowi Sowie, że budowa chodnika w Bonikowie od ronda w kierunku Grodziska Wielkopolskiego wpisuje się w realizację dwóch zadań, co do których podpisano porozumienie z gminą Kościan w zakresie opracowania dokumentacji projektowej. Gmina pozyskała też stosowne grunty. Inwestycje rozpoczną się po opracowaniu dokumentacji projektowej i uzyskaniu koniecznych decyzji administracyjnych.

– poinformował Małgorzatę Nowak, że z wejściem w życie nowego rozkładu jazdy (od 14 grudnia) oferta przewozowa na odcinku Krotoszyn – Jarocin – Poznań Główny zostanie poszerzona o dwie pary pociągów. W województwie trwają też kompleksowe badania, których celem jest zebranie danych dotyczących przemieszczania się mieszkańców i ruchu pojazdów. Na podstawie ich wyników planowane będą dalsze działania zmierzające do poprawy dostępności transportu zbiorowego na terenie województwa, w tym rozwoju regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich.

Członkini zarządu województwa Katarzyna Kretkowska

– odpowiedziała Adamowi Bogrycewiczowi w sprawie finansowania konferencji „Edukacja w kryzysie wyobraźni? Nowe horyzonty pedagogiczne”. Wydarzenie zostało zorganizowane 13 września przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile w partnerstwie z Nadnoteckim Instytutem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. W przekazanej odpowiedzi wskazała radnemu szczegółowe informacje dotyczące celów wydarzenia, jego odbiorców i uczestników, a także poniesionych kosztów, listy prelegentów i zawartych z nimi umów.

Członek zarządu województwa Jacek Bogusławski

– ustosunkował się do zapytania Adama Bogrycewicza na temat Parku Krajobrazowego Dolina Noteci. Wskazał, że w naszym regionie zadania związane z obszarami chronionego krajobrazu są realizowane przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, który jest nadzorowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Departamentu Korzystania i Informacji o Środowisku Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Poinformował, że zarówno Departament Korzystania i Informacji o Środowisku, jak i Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego nie prowadzą aktualnie żadnych prac zmierzających do utworzenia przedmiotowego parku krajobrazowego.

ABO

RADNI W SZPITALU I PAROWOZOWNI

Przedstawiciele sejmiku obradują także poza siedzibą samorządu województwa. Radni z Komisji Kultury (na zdjęciu z prawej) kontynuują np. serię wyjazdowych posiedzeń, odwiedzając podległe regionalnemu samorządowi placówki, funkcjonujące w różnych częściach Wielkopolski. 14 października pojechali do Parowozowni Wolsztyn, by przyjrzeć się działalności tej instytucji kultury. Dyrektor Waldemar Ligma omówił m.in. najważniejsze inwestycje i plany na przyszłość. Podobnie było dzień później, 15 października, w Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu, gdzie spotkali się radni z Komisji Zdrowia i Bezpieczeństwa Publicznego. Dyrektor placówki prof. Dawid Murawa wraz z zastępcami opowiedział o ostatnich zakupach, m.in. nowoczesnego sprzętu medycznego i komputerów. Przy okazji radni obejrzel realizację największej inwestycji – budowę nowego SOR.

FOT. ANNA SIERADZKA

Nowy program dla NGO

Kilkadziesiąt milionów złotych trafi w 2026 roku z budżetu województwa do organizacji reprezentujących tzw. trzeci sektor.

Wynika to z zapisów uchwalonego przez sejmik na październikowej sesji „Programu współpracy samorządu województwa wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok

2026”. Wskazano tam, że na to wsparcie region przeznaczy co najmniej 35 mln zł, w tym w ramach umów jednorocznych (bo sejmik uchwała też wieloletnie programy współpracy) nie mniej niż 22 mln zł.

Dokument szeroko opisuje cele, zasady i formy możliwej kooperacji, wymieniając 41 obszarów, w których w nadchodzącym roku zaplanowano prowadzenie współpracy.

ABO

W SKRÓCIE

OSP MA WÓZ

Wicemarszałek Wojciech Janowski był wśród uczestników uroczystości przekazania nowego wozu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Łubowie, która odbyła się 11 października. Zakup pojazdu był możliwy dzięki przyznaniu przez zarząd województwa unijnego dofinansowania z działania „Zwiększenie odporności na zmiany klimatu i kłęski żywiołowe” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski.

O KLIMACIE

Przedstawiciele świata nauki, administracji, samorządu, zdrowia publicznego, biznesu oraz polityki wzięli udział 22 października w VII odsłonie organizowanej przez UMWW cyklicznej konferencji „Wielkopolskie Rozmowy o Klimacie”. W Pile debatowano pod hasłem „Samorządy w dobie zmian klimatu”. Zastanawiano się nad skutkami tytułowego zjawiska i sposobami adaptowania się do nowych wyzwań (w tym związanych z odchodzeniem od węgla).

U RADZIWIŁÓW

Anouk Herman, Małgorzata Lebia, Jul Łyskawa, Antonina Tosiek, Joanna Wilengowska i Michał Witkowski byli rozmówcami Przemysława Czaplńskiego i Piotra Śliwińskiego w ramach „Spotkań literackich u Radziwiłłów”, które odbyły się 6 i 7 listopada w pałacu w Antoninie. To element realizowanego przez samorząd województwa od 2020 roku programu, w ramach którego twórcom fundowane są kilkutygodniowe pobyty w tej dawnej myśliwskiej rezydencji.

ABO

Duże i smaczne

Poznaliśmy rozstrzygnięcia kolejnej edycji organizowanego przez samorząd województwa konkursu „Na największą wielkopolską pyrę oraz potrawę z pyry”.

Samorząd województwa od kilku lat jest organizatorem przedsięwzięcia promującego najbardziej kojarzone z naszym regionem warzywo. Finał tegorocznej odsłony „pyrowego” konkursu odbył się 11 października w hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Gorzycach Wielkich w gminie Ostrów Wielkopolski.

W wydarzeniu wzięło udział prawie 80 kół gospodyń wiejskich z całego regionu. Panie przywiozły dorodne ziemniaczane giganty oraz unikatowe i oryginalne potrawy przygotowywane z użyciem tego warzywa.

– Jak wiemy, Wielkopolska znana jest z ziemniaków i rozmaitych ziemniaczanych potraw. Samorząd Województwa Wielkopolskiego realizuje tego typu inicjatywę, bo chce podtrzymać tradycję związaną z tym warzywem oraz zaprezentować przed szeroką publicznością dorobek kulinarny województwa – tłumaczy wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Konkurs, organizowany w tym roku przy współpracy z gminą Ostrów Wielkopolski, to nie tylko rywalizacja, ale także integracja uczestników, przekazanie tradycji ko-

Zwycięzcom gratulowali m.in. wicemarszałek Krzysztof Grabowski oraz przewodniczący sejmikowej Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Współpracy Międzynarodowej Andrzej Pichet.

lejnym pokoleniom oraz promocją województwa.

Jakie specjalności najbardziej urzekły na miejscu komisję konkursową?

Za najlepszą potrawę uznano „Pączki ziemniaczane z szarpaną wołowiną” autorstwa Koła Gospodyń Wiejskich „Kreatywne Dzióbniarki” w Dzióbinie (pow. kolski), które otrzymało w nagrodę 1500 zł. O 500 zł mniej trafiło do Gminnej Rady Kobiet w Gołuchowie (pow. ple-

szewski) za „Pyrę w krainie czarów”. Trzecie miejsce (i nagroda w wysokości 700 zł) przypadło KGW w Cekowie (pow. kaliski) za „Ślepą rybę w żelaznym oku”. W kulinarniej kategorii konkursu przyznano też dziesięć wyróżnień po 500 zł.

Do „wagowej” rywalizacji zgłoszono tym razem ponad 60 pyr. Po budzącym wiele emocji ważeniu okazało się, że największego ziemniaka (o wadze 2,038 kg) przywio-

zło Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Złotkowy (powiat koniński). Drugie miejsce zajęło KGW w Sobieszkach Drugich (pow. kaliski) z pyrą o wadze 1,694 kg. Na ostatnim stopniu podium stanęła Gminna Rada Kobiet w Gołuchowie (pow. pleszewski), której ziemniak ważył 1,682 kg. Także w tej kategorii zwycięzcom przyznano nagrody finansowe, a wszyscy uczestnicy zmagania otrzymali kulinarne upominki.

ABO

Miliony dla gospodyń

Tegoroczna, druga edycja konkursu „Wielkopolska Wspiera Gospodynie Wiejskie” okazała się pod każdym względem rekordowa.

Powyższe stwierdzenie dotyczy zarówno zwiększonej trzykrotnie (do 3 mln zł) puli dofinansowania z budżetu województwa, jak i liczby złożonych przez KGW ofert (694) oraz zadań zakwalifikowanych ostatecznie do wsparcia (na przyjętej przez zarząd województwa liście rankingowej znalazło się ich 525).

Celem tego konkursu (bazującego na założeniach samorządowego programu „Wielkopolska Odnowa Wsi”) jest aktywizacja i rozwój środowiska kobiet wiejskich na terenie województwa poprzez doposażenie w sprzęt i urządzenia niezbędne do ich prawidłowego funkcjonowania. Dzięki temu wzmocniony zostaje rozwój kultury ludowej oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich.

KGW dostały do 6 tys. zł, które przeznaczą m.in. na zakupy sprzętu i akcesoriów związanych z gastronomią i z rękodziełem, zakup strojów ludowych i regionalnych, zakup i wyposażenie namiotów ekspozycyjnych.

– Widząc aktywność środowisk wiejskich, samorząd województwa proponuje konkursy, które umożliwiają dalszy rozwój lokalnych inicjatyw – podkreśla wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

ABO

Wspólnie dla pacjentów w Pile

28 października w Pile podpisano list intencyjny o współpracy na rzecz rozwoju opieki onkologicznej w północnej Wielkopolsce.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego (reprezentowany przez Jacka Bogusławskiego i Katarzynę Kretkowską z zarządu województwa) porozumiał się w tej sprawie z władzami powiatu pilskiego oraz dyrektorami Szpitala Specjalistycznego w Pile i Wielkopolskiego Centrum Onkologii w Poznaniu.

Dokument zakłada, że powiat pilski wydzieli część nieruchomości przy miejscowym szpitalu i przekaze ją na rzecz filii WCO – Ośrodka Radioterapii w Pile. W tym miejscu powstanie nowoczesny budynek, do którego zostaną przeniesione Zakład Medycyny Nuklearnej oraz Oddział Chirurgii Klatki Piersiowej z pilskiego szpitala. Zakończenie formalności planowane jest na pierwszy kwartał 2026 r.

– To przejaw dobrej współpracy między naszymi samo-

List intencyjny podpisano 28 października w Pile.

rządami. Wkrótce zobaczymy jej efekty, a osoby potrzebujące leczenia onkologicznego będą mogły korzystać z nowoczesnych usług i najlepszej aparatury medycznej – zaznaczył Jacek Bogusławski.

– Inwestycja pozwoli prowadzić specjalistyczną diagnostykę pacjentów na miejscu, w Pile, i w pełni wykorzystywać duży potencjał ultranowoczesnego Ośrodka Radioterapii, prowadzonego tu od kilku lat przez WCO –

dodała Katarzyna Kretkowska.

– Dzięki porozumieniu będziemy mogli zainwestować znaczne środki w aparaturę, wybudować nowy obiekt i umieścić w Pile część świadczeń z zakresu medycyny nuklearnej. To realny krok w stronę poprawy dostępności leczenia onkologicznego dla mieszkańców północnej Wielkopolski – podsumował prof. Julian Malicki, dyrektor WCO.

RAK

Seniorzy na targach

W dniach 10-11 października na MTP odbyła się trzynasta edycja targów „Viva Seniorzy!”, współorganizowana przez samorząd województwa i Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu.

Podczas wydarzenia, w którym uczestniczyła m.in. Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa, kilkadziesiąt instytucji, organizacji pozarządowych i firm zaprezentowało bogatą ofertę usług i warsztatów skierowanych do osób starszych. Program targów uzupełnia-

ły liczne prelekcje, szkolenia prozdrowotne, występy artystyczne oraz porady ekspertów. Gośćmi specjalnymi były Izabela Trojanowska oraz DJ WIKI, najstarsza DJ-ka w Polsce.

Przy okazji rozstrzygnięto dziewiątą edycję konkursu „Viva! Wielkopolski Senior”. ROPS w Poznaniu wyróżnia i nagradza w nim osoby, które swoimi inicjatywami społecznymi, pasjami i działaniami na rzecz lokalnego otoczenia inspirowały i pokazywały, że wiek nie jest przeszkodą do aktywności.

RAK

Targi „Viva Seniorzy!” odbyły się w dniach 10-11 października.

FOT. ARCHIWUM UMWW

Przed rocznicą koncert dla muzeum

Nim odbędą się oficjalne uroczystości kolejnej rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego, będzie można wziąć udział w koncercie, z którego dochód wesprze budowę muzeum poświęconego naszej insurekcji.

Podobne wydarzenie samorząd województwa zorganizował już w 2023 roku. Po sukcesie tamtej edycji, w tym roku ponownie będzie można posłuchać znanych artystów, a przy okazji dołożyć swoją cegiełkę do budowy Muzeum Powstania Wielkopolskiego (całkowity dochód przeznaczony zostanie na ten właśnie cel).

Koncert „Wielkopolska GRA! dla Muzeum” odbędzie się 14 grudnia o godzinie 18 w pawilonie 7A Międzynarodowych Targów Poznańskich. Wystąpią: Krzysztof Zalewski, Małgorzata Ostrowska, Natalia Szroeder, MROZU, Piotr Rogucki, Wiktor Waligóra. Ich popisom towarzyszyć będą wizualizacje stworzone przez Tomasza Kuczmę.

Bilety w cenie 100 zł można nabyć na platformie ToBilet.pl, w wybranych kasach MTP oraz w Centrum Informacji Kulturalnej przy ul. Ratajskiego 44 w Poznaniu. Więcej informacji o koncercie – na stronie 27grudnia.pl. ABO

OSIECKA WCIĄŻ PORUSZA

Kto z młodych artystów potrafi dziś najlepiej odczytać przesłanie znanych przebojów „królowej polskiej piosenki”? Dowiedzieliśmy się tego podczas gali finałowej 28. edycji festiwalu „Pamiętajmy o Osieckiej”, która odbyła się w Teatrze Nowym w Poznaniu 11 października. Po wcześniejszych prezentacjach, w finale na Scenie im. Tadeusza Łomnickiego uczestnicy konkursu zaśpiewali po jednej, wybranej przez siebie piosence Agnieszki Osieckiej, a oceniali ich jury w składzie: Ewa Kaim, Agata Passent, Jacek Piskorz, Janusz Stokłosa, Emose Uhumwangho. Grand Prix, Nagrodę Główną Marszałka Województwa Wielkopolskiego w wysokości 15 tys. zł otrzymała Wiktoria Wojtas. Wśród laureatów znaleźli się też: grupa Trio Tremolo (I miejsce), Luiza Ganczarska (II miejsce) i Jagoda Rataj (III miejsce). Nagrody wręczył zwycięzcom marszałek Marek Woźniak. ABO

Zapłonęły znicze

Tradycyjnie przed 1 listopada w wielu miejscach uczczono ofiary akcji eksterminacji polskich elit, przeprowadzonej w pierwszych tygodniach II wojny światowej.

Prowadzona od lat akcja medialno-edukacyjna „Zapal znicze pamięci” to wspólny projekt IPN i regionalnych rozgłośni radiowych. Organizatorzy zachęcają, by uczcić pamięć osób zamordowanych na terenach II Rzeczypospolitej wcielonych w 1939 r. do III Rzeszy Niemieckiej. Wśród tych, którzy wówczas zginęli, było wielu powstańców wielkopolskich i śląskich, a także urzędnicy, nauczyciele, księża, działacze polityczni i społeczni, przedstawiciele ziemiaństwa, związków oraz stowarzyszeń patriotycznych.

Tegoroczny finał „znicza” odbył się 19 października w Księżu Wielkopolskim, gdzie w 1939 r. niemieckie Einsatzkommando 14 rozstrzelało na rynku miejskim siedemnastu mieszkańców gmin Książ i Dolsk. Ich pamięć, wraz z lokalną społecznością, uczcił marszałek Marek Woźniak, który tradycyjnie był patronem honorowym akcji.

Uczestnicy wydarzenia wzięli udział w mszy w miejscowym kościele, a następnie w asyście kompanii honorowej przeszli na rynek, gdzie rozpoczęły się oficjalne uroczystości. Ich zwień-

Podczas tegorocznego finału akcji znicze zapłonęły w Księżu Wielkopolskim.

zeniem było zapalenie zniczy na cmentarzu, przy zbiorowej mogile rozstrzelanych w 1939 r.

– To dramatyczna historia w dziejach Wielkopolski. Jej wspomnianie jest konieczne, ku przestrodze – mówił w Księżu Wielkopolskim Marek Woźniak.

Tradycyjnie na przełomie października i listopada pamiętano też o zmarłych wybitnych Wielkopolanach. 18 października, w przeddzień 150. rocznicy urodzin Cyry-

la Ratajskiego, na jego grobie na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan kwiaty złożyła (razem z wojewodą wielkopolską i poznańskimi samorządowcami) Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa. Grób byłego prezydenta Poznania był też wśród tych, na których 1 listopada spoczęły wieńce złożone przez przedstawicieli władz, w tym marszałka Marka Woźniaka. Kwiaty w tym dniu pojawiły się również przy najważniejszych pomnikach w stolicy regionu. ABO

Mają nową stronę www

24 października w UMWW zainaugurowano działalność portalu „Wielkopolskie Rodziny Katyńskie”.

Projekt, dofinansowany przez samorząd województwa kwotą 70 tys. zł, upamiętnia ofiary Katynia z Wielkopolski. Na stronie katyn1940.com znajdziemy m.in. film o zbrodni, historię ludobójstwa, kalendarium, obozy i miejsca pochówku, listę ofiar z naszego regionu, literaturę, wspomnienia.

W pierwszym etapie przedstawiono ponad 2 tys. ofiar. Portal zawiera nie tylko podstawowe informacje o nich, ale także skany dokumentów, zdjęć oraz innych materiałów archiwalnych, pozyskanych w muzeach, IPN, archiwach i wśród blisko 400 rodzin ofiar.

Portal uruchomiono mimo nadal trwających prac, na prośbę dzieci katyńskich, które przed odejściem chciałyby zweryfikować życiorysy swoich przodków, co pozwala na szybsze dotarcie do brakujących informacji. RAK

Szkoły powstańców

W zjeździe uczestniczyli przedstawiciele ponad 30 szkół.

8 października w UMWW odbył się I Złot Szkół Podstawowych, którym patronują bohaterowie Powstania Wielkopolskiego.

Na to wyjątkowe zaproszenie odpowiedziało ponad 30 placówek z całej Wielkopolski, a nawet spoza naszego województwa. Reprezentowali je nauczyciele i dwóch uczniów klas 7. i 8.

– Chcemy nawiązać współpracę między szkołami a Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w celu upamiętniania i upowszechniania historii zwycięskiej insurekcji – mówił Przemysław Terlecki, dyrektor Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości.

Zespół muzeum wspólnie z uczestnikami zlotu próbował wypracować formę partnerstwa, proponując projekty, które poszerzą umiejętności uczniów, nauczycielom ułatwią przekazywanie historii, a MPW pomogą promować wiedzę o powstańczej zryw. Dla uczniów przygotowano np. warsztaty integracyjne oraz historyczne przy wystawie mobilnej „Wuchta wiary. Bohaterowie pracy organizacyjnej w Wielkopolsce”.

Na zakończenie delegacje szkół odwiedziły Cmentarz i Kryptę Zasłużonych Wielkopolan na Wzgórzu św. Wojciecha oraz obejrzały postępy w budowie nowego muzeum. RAK

W SKRÓCIE

ŻYCIE MAJORA

Ponad rok od śmierci majora Zenona Wechmanna i tuż przed 98. rocznicą jego urodzin, w holu Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego otwarto wystawę poświęconą niezwykłemu życiu tego weterana, więźnia politycznego, zaangażowanego działacza organizacji kombatanckich. – Darem była możliwość wsłuchiwania się w jego opowieści, jako świadka często trudnej historii. Niezastąpiony w kultywowaniu pamięci, wzór dla młodego pokolenia – wspomina majora obecny na otwarciu wystawy marszałek Marek Woźniak.

50 LAT PROFESORA

Jeden z najbardziej znanych poznańskich historyków prof. Waldemar Łazuga obchodził 50-lecie swojej pracy naukowej. Uroczystość z tej okazji odbyła się 16 października w Auli Lubrańskiego UAM. Obecni podczas wydarzenia wicemarszałek Wojciech Jankowiak i członkini zarządu województwa Katarzyna Kretkowska złożyli jubilatowi gratulacje, przypominając również liczne działania samorządu województwa, w które angażował się dotąd prof. Waldemar Łazuga.

ROZNICA BCh

85. rocznicę utworzenia Batalionów Chłopskich uczczono 15 października w Poznaniu. Tradycyjnie miejscem uroczystości, które upamiętniają tę drugą największą formację zbrojną polskiego podziemia w czasach II wojny światowej, był skwer mieszczący pomnik Tadeusza Kościuszki. O roli BCh, także na terenie okupowanej Wielkopolski, przypominał uczestniczący w wydarzeniu wicemarszałek Wojciech Jankowiak. ABO

U nas można wsiąść do pociągu

„Elfy”, „linki”, „impulsy” – to tylko część nowoczesnego taboru, z którego korzystają podróżni w naszym regionie. Pokazujemy dziś,

48 WE „ELF 2”

właściciel: Samorząd Województwa Wielkopolskiego

napęd: elektryczny

liczba: 10 sztuk

długość: 90,5 m

maksymalna prędkość: 160 km/h

liczba miejsc: 576 – w tym: 286 – siedzących, 290 – stojących

wyposażenie: klimatyzacja, internet wi-fi, biletomaty, gniazdko elektryczne, monitoring, defibrylatory, pętle indukcyjne dla osób słabosłyszących

48 WEb / 48 WEd „ELF 2”

właściciel: Samorząd Województwa Wielkopolskiego

napęd: elektryczny

liczba: 5 sztuk/4 sztuki

długość: 90,5 m

maksymalna prędkość: 160 km/h

liczba miejsc: 536/571 – w tym: 246/242 – siedzących, 290/329 – stojących

wyposażenie: klimatyzacja, internet wi-fi, biletomaty, gniazdko elektryczne, monitoring, defibrylatory, pętle indukcyjne dla osób słabosłyszących

EN76 „ELF”

właściciel: Samorząd Województwa Wielkopolskiego

napęd: elektryczny

liczba: 22 sztuki

długość: 75,25 m

maksymalna prędkość: 160 km/h

liczba miejsc: 449 – w tym: 204 – siedzące, 245 – stojących

wyposażenie: klimatyzacja, biletomaty, monitoring, defibrylatory, gniazdko elektryczne

EN57 AL

właściciel: Samorząd Województwa Wielkopolskiego

napęd: elektryczny

liczba: 5 sztuk

długość: 64,6 m

maksymalna prędkość: 120 km/h

liczba miejsc: 350 – w tym: 180 – siedzących, 170 – stojących

wyposażenie: klimatyzacja, internet wi-fi, defibrylatory, monitoring, system informacji pasażerskiej, gniazdko elektryczne

EN57 AKW

właściciel: Samorząd Województwa Wielkopolskiego

napęd: elektryczny

liczba: 7 sztuk

długość: 64,6 m

maksymalna prędkość: 120 km/h

liczba miejsc: 350 – w tym: 180 – siedzących, 170 – stojących

wyposażenie: klimatyzacja, defibrylatory, monitoring, system informacji pasażerskiej, gniazdko elektryczne

SA139 „LINK”

właściciel: Samorząd Województwa Wielkopolskiego

napęd: spalinowy

liczba: 3 sztuki

długość: 43,7 m

maksymalna prędkość: 120 km/h

liczba miejsc: 246 – w tym: 126 – siedzących, 120 – stojących

wyposażenie: klimatyzacja, defibrylatory, monitoring, system informacji pasażerskiej

SA132

właściciel: Samorząd Województwa Wielkopolskiego

napęd: spalinowy

liczba: 10 sztuk

długość: 41,7 m

maksymalna prędkość: 120 km/h

liczba miejsc: 268 – w tym: 128 – siedzących, 140 – stojących

wyposażenie: klimatyzacja, defibrylatory, monitoring, system informacji pasażerskiej

SA134

właściciel: Samorząd Województwa Wielkopolskiego

napęd: spalinowy

liczba: 2 sztuki

długość: 41,7 m

maksymalna prędkość: 120 km/h

liczba miejsc: 270 – w tym: 130 – siedzących, 140 – stojących

wyposażenie: klimatyzacja, defibrylatory, monitoring, system informacji pasażerskiej

SA108

właściciel: Samorząd Województwa Wielkopolskiego

napęd: spalinowy

liczba: 7 sztuk

długość: 34,7 m

maksymalna prędkość: 120 km/h

liczba miejsc: 194 – w tym: 99 – siedzących, 95 – stojących

wyposażenie: klimatyzacja, defibrylatory, monitoring, system informacji pasażerskiej

nie byle jakiego

czym dysponuje samorząd województwa i realizujące przewozy pasażerskie spółki Koleje Wielkopolskie oraz Polregio.

SA105

właściciel: Samorząd Województwa Wielkopolskiego

napęd: spalinowy
liczba: 2 sztuki
długość: 17,2 m
maksymalna prędkość: 120 km/h
liczba miejsc: 83 – w tym: 36 – siedzących, 47 – stojących
wyposażenie: klimatyzacja, monitoring, rolety przeciwsłoneczne, system informacji pasażerskiej

36WEhd „IMPULS”

właściciel: Koleje Wielkopolskie

napęd: spalinowy, z możliwością dostosowania do napędu elektrycznego
liczba: 6 sztuk
długość: 59,3 m
maksymalna prędkość: 120 km/h
liczba miejsc: 350 – w tym: 170 – siedzących, 180 – stojących
wyposażenie: klimatyzacja, monitoring, rolety przeciwsłoneczne, system informacji pasażerskiej

SA136 ATR

właściciel: Koleje Wielkopolskie

napęd: spalinowy
liczba: 2 sztuki
długość: 55,6 m
maksymalna prędkość: 130 km/h
liczba miejsc: 322 – w tym: 154 – siedzące, 168 – stojących
wyposażenie: klimatyzacja, monitoring, system informacji pasażerskiej

EN57 AL/ALC/FPS

właściciel: Polregio S.A.

napęd: elektryczny
liczba: 31 sztuk
długość: 64,6 m
maksymalna prędkość: 120 km/h
liczba miejsc: 300 – w tym: 180 – siedzących, 120 – stojących
wyposażenie: klimatyzacja, gniazdka elektryczne, monitoring

ED78 „IMPULS”

właściciel: Polregio S.A.

napęd: elektryczny
liczba: 3 sztuki
długość: 74,4 m
maksymalna prędkość: 160 km/h
liczba miejsc: 420 – w tym: 190 – siedzących, 230 – stojących
wyposażenie: klimatyzacja, gniazdka elektryczne, internet wi-fi,

EP07P

właściciel: Polregio S.A.

napęd: lokomotywa elektryczna
liczba: 5 sztuk
długość: 15,9 m
maksymalna prędkość: 120 km/h
liczba miejsc: nie dotyczy

161A/162A

właściciel: Polregio S.A.

wagon pasażerski
liczba: 11 sztuk
długość: 24,5 m
maksymalna prędkość: 160 km/h
liczba miejsc: 90/118, w tym: 50/78 siedzących, 40 – stojących
wyposażenie: klimatyzacja, gniazdka elektryczne, internet wi-fi

163A

właściciel: Polregio S.A.

wagon pasażerski
liczba: 5 sztuk
długość: 24,5 m
maksymalna prędkość: 160 km/h
liczba miejsc: 99 – w tym: 69 – siedzących, 30 – stojących
wyposażenie: klimatyzacja, gniazdka elektryczne, internet wi-fi

113A

właściciel: Polregio S.A.

wagon pasażersko-gastronomiczny
liczba: 2 sztuki
długość: 24,5 m
maksymalna prędkość: 160 km/h
liczba miejsc: 96 – w tym: 31 – siedzących, 65 – stojących
wyposażenie: klimatyzacja, gniazdka elektryczne, internet wi-fi

Nekropolia na Wzgórzu św. Wojciecha

Listopadowy spacer alejkami Cmentarza Zasłużonych Wielkopolan może skłonić do przyjrzenia się dziejom Polski i regionu.

Marek Rezler

Cmentarze są smutnym, choć naturalnym elementem każdej ludzkiej zbiorowości. To oczywiste, że miejsca ostatniego spoczynku były dostosowywane do realiów i potrzeb żywych, różne też były losy nekropolii. Niektóre cmentarze, zachowywane na pierwotnym miejscu, stawały się elementem nie tylko pamięci, ale także kultury i tradycji.

W Poznaniu, podobnie jak niemal we wszystkich miastach, większość cmentarzy, w miarę odchodzenia krewnych i bliskich osób zmarłych, ulegała degradacji i zanikowi. Znaczna część dzisiejszych miejskich małych parków i skwerów była w przeszłości nekropoliami; część zmarłych spoczywa tam do dziś. Ale były i takie nekropolie, które z czasem się nie przekształciły, zyskały rangę symboliczną – jak cmentarz (dziś Zasłużonych Wielkopolan) na Wzgórzu św. Wojciecha. Najstarszy dotąd czynny cmentarz w Poznaniu.

Zaczęli dominikanie

W 1808 roku została zawarta umowa między proboszczem parafii farnej, ks. Marcinem Hantuschem a poznańskim konwentem dominikanów dzierżawy ponadpięciomorgowej działki, z przeznaczeniem na cmentarz. Bracia zastrzeżili też sobie prawo do pochówku zakonników i sług klasztornych. Jednak szczególne zasługi dla założenia nekropolii położył prowizor parafii św. Marii Magdaleny (czyli farnej) Stanisław Kolanowski – piwowar i przewodniczący Rady Miasta Poznania.

Nie zachowały się najstarsze groby, dziś jednym z najstarszych jest nagrobek Moniki ze Szanieckich Wyssogota-Zakrzewskiej, zmarłej w 1813 roku. Rzecz charakterystyczna: aż do 1829 roku cmentarz nie był ogrodzony. W 1848 roku to właśnie na tej nekropolii powstał ufundowany przez Edwarda Raczyńskiego „dom dla zaimanych”, czyli – jak to wtedy nazwano – „przedsiónek śmierci”. Była to swoista kostnica, w której przechowywano szczątki zmarłych przed pochówkiem, profilaktycznie, gdyby nagle okazało się, że mamy do czynienia nie ze zgonem, a z letargiem. Po czterech latach, ponieważ taki przypadek się nie zdarzył, domek zlikwidowano.

W końcu XIX wieku, po zapełnieniu nekropolii, rolę cmentarza farnego przejęło nowe miejsce pochówku, położone na terenie późniejszych Targów Poznańskich; od tam cmentarz, o którym mówimy, uzyskał nazwę cmentarza starofarnego. Ale wcześniej na nekropolię obok kościoła pw. św. Józefa przeniesiono kolumnę z posągiem upamiętniającym Niepokalane Poczęcie Najświętszej Maryi Panny, ufundowaną przez Stanisława Kolanowskiego, która pierwotnie znajdowa-

Dziś Cmentarz Zasłużonych Wielkopolan to miejsce pełne refleksji, pozwalające na wspomnienie o najwybitniejszych mieszkańcach tej ziemi.

ła się przed klasztorem reformatów na Śródcie.

Powojenna idea

W 1836 roku, gdy nastąpiła likwidacja klasztoru dominikanów, po szczegółowych ustaleniach utrwalił się obecny, trójkątny kształt cmentarza, o powierzchni 1,8 hektara. Wkrótce jednak nekropolia zaczęła popadać w ruinę. Trwało to aż do lat trzydziestych ubiegłego wieku, gdy zainteresowano się grobami pochowanych na poznańskich cmentarzach powstańców i działaczy niepodległościowych. Wydarzenia wojenne z 1945 roku też wywarły wpływ na stan cmentarza i mogił pochowanych tam osób. Po wojnie nastąpił powrót do idei założenia nekropolii osób szczególnie zasłużonych, a ostateczna decyzja zapadła w 1958 roku, gdy powstała Społeczna Komisja Cmentarza Zasłużonych. Potem mieliśmy kilka dziesięcioleci sporów kompetencyjnych i bezsilności wobec wyczynów wandalii, którzy nie oszczędzali szacownego miejsca. Ostatecznie w 1971 roku cmentarz został przekazany władzom świeckim, a dzieś sięć lat później, z inicjatywy profesora Zbigniewa Zakrzewskiego, przy aktywnym poparciu ze strony prezydenta miasta Poznania Andrzeja Wituskiego, utrwalił się charakter tego miejsca, od tam podanego stałej rewaloryzacji i ochronie.

Osoba przybywająca po raz pierwszy na Cmentarz Zasłużonych Wielkopolan zwróci uwagę na pustą polanę, na prawo od głównego wejścia. Jest to „cmentarz choleńskich” – miejsce pochówku ofiar kilku epidemii cholery, nękających Poznań w latach 1831-1873, składanych w zbiorowych grobach, przesypanych wapnem. W tym miejscu nikt już nie będzie pochowany.

Poza wspomnianą figurą Najświętszej Maryi Panny, uwagę zwraca położony przy wschodnim ogrodzeniu cmentarza stylowy, figural-

ny nagrobek Anieli z Liszkowskich Dembińskiej z 1889 r., dłuta Władysława Marcinkowskiego.

Lekarze i artyści

W ośmiu cmentarnych kwaterach rozmieszczono miejsca spoczynku szczególnie zasłużonych mieszkańców Poznania (i kraju), którzy odeszli w XIX i XX wieku. Nadal przenoszone są tu szczątki lokalnych bohaterów Wielkopolski i odbywają się pogrzeby wyjątkowych osób.

Wchodząc na cmentarz, idąc główną alejką, na ścianie bocznej widzimy epitafia zasłużonych poznaniaków, którym z różnych, najczęściej tragicznych, powodów nie

Ta nekropolia to najstarszy dotąd czynny cmentarz w Poznaniu

było dane tu spocząć, m.in. inżyniera Tadeusza Rugego, ostatniego przedwojennego prezydenta Poznania, i Mikołaja Kiedacza, współpracownika Cyryla Ratajskiego, zamordowanego w Forcie VII. Dalej rzędem widnieją grobowce szacownych postaci, m.in. rodziny Antoniego Pfiznera, cukiernika i zasłużonego działacza społecznego. Niewiele osób zwróci w tym miejscu uwagę na skromny grób Teresy z Wodzińskich Wodzińskiej, niedosłej teściowej Fryderyka Chopina.

Alejką wiodącą w prawo poprzez nazwiska spoczywających tam osób daje przegląd zasłużonych dla miasta i regionu postaci żyjących w wiekach XIX i XX. Są tu pochowani m.in. muzyk Raul Koczalski, powstaniec styczniowy pułkownik Edmund Callier, księgarz i wydawca Jan Konstanty Żupański, historyk Józef Łukaszewicz, lekarze Bolesław Krysiewicz, Ludwik Gąsiorow-

ski, Tomasz Drobnik, Celestyn Rydlewski (także polityk) oraz Ireneusz Wierzejewski. W pobliżu zaś m.in. aktorskie małżeństwo związane z Teatrem Polskim: Nuna Młodziejowska-Szczurkiewiczowa, z mężem Bolesławem i charakterystycznym aktorem Franciszkiem Ryllem. Tam też znajduje się nagrobek druha – Sokoła Ksawerego Zakrzewskiego.

Prezydenci i powstańcy

Mocnym politycznym akcentem są tu groby Wojciecha Trąpczyńskiego, marszałka Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej w 1919 roku, i związanych z poznańskimi władzami w tym przełomowym roku braci Władysława i Zygmunta Seydów. Dla uzupełnienia trzeba zwrócić uwagę na upamiętnienie postaci dwóch prezydentów Poznania: stylowy grobowiec Jarogniewa Drwęskiego, pierwszego prezydenta miasta po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, i korespondujący z tym miejscem pomnik Wojciecha Szczęsnego Kaczmarka – choć sam zmarły spoczywa na cmentarzu Junikowskim.

Nieco w głębi jest kwatera rodzinny Mottych, a w niej m.in. spoczywa kronikarz dziewiętnastowiecznego Poznania, Marcei Motty. W pobliżu pochowany jest w osobnym grobowcu rodzinnym najwybitniejszy dotąd prezydent Poznania Cyryl Ratajski – obok zaś jego teść, Roman May, zasłużony przemysłowiec poznański. W tym zacnym gronie, w pobliżu, znajdują się mogiły profesora Lecha Trzeciakowskiego, historyka, artysty rzeźbiarza Władysława Marcinkowskiego, a po drugiej stronie alejki – księdza Juliana Janickiego, nauczyciela i działacza naukowego, oraz ks. Antoniego Stychla, proboszcza parafii farnej, który wprowadzał poznański Kościół w realia Polskiego Sejmu Dzielnicego w 1918 roku.

Pod koniec listopada 1988 roku na Cmentarz Zasłużonych Wielkopolan uroczyste przeniesiono (z Mal-

borka) trumnę ze szczątkami generała Stanisława Taczaka, pierwszego dowódcy Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. W pobliżu pomnika nagrobnego dowódcy znajduje się grób podkomendnego: pułkownika Wincentego Wierzejewskiego, twórcy konspiracji skautowej, a potem złożonej z przyszłych harcerzy kompanii 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich; uroczysty pogrzeb tego oficera – patrioty, po przeniesieniu szczątków z Anglii, odbył się w grudniu 2019 roku.

Symboliczne

Nieco poniżej głównej alei odwiedzić można grobowce zasłużonych architektów Rogera Sławskiego i Władysława Czarneckiego; inny budowniczy, Antoni Krzyżanowski, został pochowany w rodzinnym grobowcu przy alejce równoległej do ścieżki wprowadzającej. Tutaj też jest miejsce spoczynku nieformalnego kontynuatora dzieła M. Mottego, profesora Zbigniewa Zakrzewskiego, profesora Janusza Ziółkowskiego, a nieco dalej okazały grobowiec Stanisława Mikołajczyka, premiera polskiego rządu emigracyjnego w latach drugiej wojny światowej.

Są też groby symboliczne i pomniki, jak obelisk z medalionem (oparty na niezachowanym oryginalnym), zawierający urnę z ziemią z grobu Hipolita Cegielskiego i głaz upamiętniający poznaniaków związanych z Tatrami.

Obecnie na tej szacownej nekropolii, porównywalnej z pobliską Kryptą Zasłużonych Wielkopolan, mogą być pochowane osoby szczególnie zasłużone dla Poznania – niezależnie od alei zasłużonych na cmentarzu Junikowskim.

Dziś Cmentarz Zasłużonych Wielkopolan to miejsce pełne refleksji, pozwalające na wspomnienie o najwybitniejszych mieszkańcach tej ziemi, a listopadowy spacer alejkami nekropolii może skłonić do przyjrzenia się dziejom Polski i regionu. ■

„Mamo, musisz mi pomóc”, czyli gdy emocje są złym doradcą

Dzwoni telefon: „Mamo, miałem wypadek, policja mnie zatrzymała, potrzebuję 70 tysięcy na kaucję!”. Co robisz? Seniorka z gminy Szamotuły uwierzyła w rozpaczliwy głos po drugiej stronie słuchawki i straciła oszczędności życia. Cyberprzestępcy grają na emocjach zwykłych ludzi i wygrywają. Wyłudniają miliony złotych bez mrugnięcia okiem.

– Cyberprzestępcy stale doskonalą swoje metody i wykorzystują każdą okazję, by wyłudzić pieniądze. Od fałszywych sklepów internetowych po oszustwa telefoniczne – lista zagrożeń jest długa – ostrzega Monika Wojciechowska, Pełnomocniczka Ministra Finansów i Gospodarki ds. Strategii Edukacji Finansowej.

Dramatyczne telefony

Przestępcy nie mają litości. Granie na silnych emocjach to jedna z podstawowych broni, jakie stosują. W Szamotułach 39-letni mieszkaniec województwa lubuskiego działał metodą „na legendę”, czyli podszywanie się pod policjanta, urzędnika państwowego lub pracownika banku przez oszustów. Dzwonił do seniorów, podszywał się pod ich dzieci i opowiadał dramatyczne historie o rzekomych wypadkach. Następnie rozmowę przejmował fałszywy policjant, który potwierdzał całą historię i nalegał na szybką wpłatę „kaucji”.

Pierwszą ofiarą była 85-letnia mieszkanka gminy Obrzycko – straciła 4600 złotych. Jeszcze większe straty poniosła 76-latką z gminy Szamotuły, która uwierzyła oszustom i przekazała im aż 72 tysiące

złotych. Mężczyznę zatrzymano w Kołobrzegu, gdy szykował się do kolejnego przestępstwa. Usłyszał sześć zarzutów, a grozi mu za to do 8 lat więzienia.

Inną perfidną metodą posłużyli się oszuści we Wronkach. Kobieta wystawiła na sprzedaż buty na portalu aukcyjnym. Po chwili otrzymała wiadomość od „kupującego” z prośbą o podanie numeru telefonu. Fałszywy telemarketer przeprowadził ją przez proces „bezpiecznej zapłaty”. Kobieta straciła ponad 31 tysięcy złotych.

Tymczasem policjanci CBZC z Poznania zatrzymali 7 osób ze zorganizowanej grupy przestępczej, która wyłudzała pieniądze poprzez pozyskiwanie kodów szybkiej płatności. Przestępcy tworzyli fałszywe ogłoszenia w sieci, a gdy ktoś próbował coś kupić, prosili o kody szybkiej płatności rzekomo do „potwierdzenia tożsamości”. Oszukali w ten sposób około 1300 osób na łączną kwotę ponad 3 milionów złotych.

Zabezpiecz się

Tych dramatów da się uniknąć. Trzeba jednak zaufać przede wszystkim sobie. Oto skuteczne zasady bezpieczeństwa, które mogą uchronić

FOT. ARCHIWUM

nić twoje pieniądze przed zakusami złodziei.

Zasada nr 1: Dobre hasło

Twoje hasło to pierwsza bariera przed oszustami. Każde konto powinno mieć inne hasło, szczególnie dostęp do bankowości elektronicznej. Nie używaj dat urodzenia czy imion bliskich – oszuści łatwo je odgadną z mediów społecznościowych. Najlepiej korzystać z menedżera haseł lub zapisywać je w bezpiecznym miejscu, ale nigdy w przeglądarce. I pamiętaj: żaden prawdziwy bank nigdy nie poprosi o hasło przez telefon czy SMS.

Zasada nr 2: Włącz uwierzalnianie dwuskładnikowe

W przypadku, gdy ktoś zdobędzie twoje hasło, musi jeszcze przejść przez dodatkowe zabezpieczenie. Problem w tym, że SMS-y można przechwycić – oszuści potrafią duplikować karty SIM. Dlatego lepiej korzystać z aplikacji typu Google Authenticator czy powiadomień w aplikacji bankowej.

Zasada nr 3: Nie daj się nabrać na „pilne” przelewy

– Najlepszą obroną przed oszustami jest zdrowa nieufność i zasada: im bardziej pilne, tym bardziej podejrzane – ostrzega Anna Bichta, prezska Fundacji Think!, specjalizującej się w edukacji cyfrowej.

Prawdziwe nagłe sytuacje zdarzają się rzadko, a oszuści zawsze narzucają pośpiech. Gdy ktoś naciska na natychmiastowy przelew, to powinna zapalać się nam czerwona lampka. Czy twój syn naprawdę zadzwoniłby z płaczem, zamiast przyjść do domu? Czy bank rzeczywiście zadzwoniłby o godzinie 22, żeby „zabezpieczyć” twoje konto?

Zasada nr 4: Rozpoznawaj spoofing

Oszuści z Szamotuł świetnie grali rolę. Jeden udawał zdesperowanego syna, drugi surowego, ale „pomocnego” policjanta. Wszystko brzmiało wiarygodnie, bo przestępcy przygotowują się do tych rozmów jak aktorzy do spektaklu.

Zwróć uwagę na detale. Czy twoje dziecko naprawdę mówi w ten sposób? Czy policjant używałby takiego słownictwa? Czy link w SMS-ie prowadzi dokładnie tam, gdzie powinien? Oszuści często robią proste literówki w adresach stron, np. dodając jedną literę, którą trudno wyłapać, patrząc pobieżnie na link.

Zasada nr 5: Chroń swoje numery telefonów i kody szybkiej płatności

Historia z Poznania pokazuje, jak groźne może być nieprzemyślane podawanie kodów szybkiej płatności. To nie są zwykłe numery – to klucze do twojego konta bankowego. Nigdy nie udostępniaj ich nikomu, kogo nie znasz osobiście.

Oszuści potrafią być bardzo przekonujący. Udają telemarketerów portali aukcyjnych, twierdząc, że kod służy tylko do „weryfikacji tożsamości” albo „potwierdzenia transakcji”. To kłamstwa. Prawdziwe firmy nigdy nie proszą o kody szybkiej płatności przez telefon. Nie daj się nabrać na pozory – ani na „pilne” telefony od bliskich, ani na „superokazje” w internecie, ani na „telemarketerów” z portali aukcyjnych.

W świecie cyfrowym ostrożność to nie paranoja – to rozsądek, który może uratować twoje oszczędności.

Artykuł powstał w ramach kampanii społecznej „Bezpieczne Złotówki”, sfinansowanej ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Kampanię realizuje Fundacja Think!.

CO ZROBIĆ, JEŚLI...

- ...KLIKNIESZ W PODEJRZANY LINK?
- ...PRZEKAZESZ DANE I PIENIĄDZE OSZUSTOM?
- ...ZORIENTUJESZ SIĘ PO FAKCIE?

- Zmień hasła:** do banku, skrzynki e-mail, kont społecznościowych.
- Włącz uwierzalnianie dwuskładnikowe.**
- Jeżeli oszuści zdobyli dane do Twojej karty bankowej, zgłoś to rodzicom/opiekunom. Niech zastrzegą kartę w banku.
- Przeskanuj urządzenie programem antywirusowym. Jeżeli nie wiesz, jak to zrobić, poproś o pomoc.
- Zgłoś incydent na policję i do CERT Polska.

WIĘCEJ WSKAZÓWEK ZNAJDZIESZ NA [BEZPIECZNEZLOTOWKI.PL](https://bezpiecznezlutowki.pl)

Letnie, zimowe, a może całoroczne?

Co roku, gdy zbliża się zima, zaczyna się dyskusja o tym, jakich opon używać w samochodach.

Są kierowcy, którzy uważają, że jeśli poruszają się głównie w mieście lub po najbliższej okolicy, gdzie dominuje teren nizinny, nie powinni martwić się zmianą ogumienia na zimowe. Oczywiście, polskie przepisy nie nakazują wprost używania opon zimowych lub całorocznych w sezonie zimowym.

Jednak trzeba wziąć pod uwagę, że w przypadku jakiegokolwiek stłuczki czy wypadku ubezpieczyciel może odmówić nam wypłaty odszkodowania, argumentując to nieodpowiednim przygotowaniem pojazdu do panujących na drogach warunków.

Można przecież chodzić zimą w sandałach, tylko niekoniecznie jest to wygodne, zdrowe i bezpieczne...

Parametry i mieszanki

Przy zmianie opon na sezon zimowy pojawia się pytanie, na jakie się zdecydować. Zimowe? A może jednak całoroczne? Zwolennicy „zimówek” mówią, że lepiej „trzymają” się one nawierzchni, mają lepsze parametry na śniegu, lodzie, skracają znacznie drogę hamowania.

To wszystko prawda. Jednak w odniesieniu do nowoczesnych opon całorocznych różnice w parametrach między nimi a „zimówkami” nie są aż tak duże. Obecne opony całoroczne są tworzone z zastosowaniem najnowszych mieszanek gumy, które utrzymują swoje właściwości zarówno w okresach letnich, gdy temperatury są wyższe, jak i zimą, gdy muszą pracować podczas mrozu.

Posiadają też odpowiednio zaprojektowane bieżniki, które z jednej strony pozwalają efektywnie odprowadzać wodę, a z drugiej – utrzymywać przyczepność na śniegu czy oblodzonej jezdni. To sprawia, że całosezonowe ogumienie parametrami niewiele odbiega od opon zimowych.

Zwłaszcza gdy używamy ich na terenach nizinnych, bez stromych podjazdów i niespodziewanych, dużych opadów śniegu. Przy postępującym ociepleniu klimatu zimy mamy coraz łagodniejsze i warunki na drogach nie są już tak ekstremalne, jak jeszcze kilkanaście lat temu. Śmiało można je polecić kierowcom poruszającym się głównie po terenach nizinnych.

Opona z płatkami śniegu

Przy wyborze opony całorocznej należy kierować się marką producenta i zapoznać się z aktualnymi rankingami w prasie motoryzacyjnej. Stanowczo odradzamy zakup tanich, chińskich produkcji. Oprócz wyglądu nie

Opona całoroczna.

Opona letnia.

Opona zimowa.

Warto też mieć na uwadze, że nieprawidłowe ciśnienie opon ma wpływ na skuteczność hamowania i szybsze zużycie ogumienia

oferują one wiele więcej. Na markowe opony wydamy większą kwotę, ale i tak kupujemy zestaw, który będzie służyć nam cały rok, bez konieczności wymiany przy zmianie sezonu.

Ci, którzy podróżują na oponach całorocznych zimą po krajach Europy Zachodniej, np. w Niemczech, muszą pamiętać, że opona całoroczna powinna spełniać warunki opony zimowej i być odpowiednio oznaczona. Najlepiej zatem wybierać ogumienie noszące oznaczenie płatka śniegu i trzech szczytów. Brak takiego oznaczenia może nas kosztować słony mandat i niedopuszczenie pojazdu do dalszego ruchu.

Należy też pamiętać, że opona całoroczna to kompromis między oponami sezonowymi. Latem, gdy panują wysokie temperatury, bieżnik całoroczny zużywa się nieco szybciej niż ten, w którym zastosowano mieszankę gumy na lato. Natomiast zimą guma opony całorocznej jest trochę twardsza od „zimówek”.

Ponadto przy wyborze opony całosezonowej dla pojazdów elektrycznych i hybryd „plug in” należy kierować się informacją producenta, która wskazuje

na przystosowanie produktu do takich pojazdów. Chodzi tu o duży moment obrotowy jednostek napędowych takich pojazdów, który może prowadzić do szybszego ścierania bieżnika.

Pamiętajmy o wymianie

Opony zimowe produkowane są z innych, bardziej miękkich mie-

szanek gumy, co daje im nieco lepsze parametry „trzymania się” zimą jezdni i krótszą drogę hamowania w porównaniu z całorocznymi. Jednak taki rodzaj mieszanki powoduje szybsze zużywanie się opon zimowych w wyższych temperaturach.

„Zimówki” trzeba wymieniać, gdy tylko dni robią się cieplejsze, bo powyżej temperatury 7 stopni Celsjusza ich bieżnik zużywa się szybciej. Są kierowcy, którzy jeżdżą na oponach zimowych cały rok, ale muszą pamiętać, że ich żywotność drastycznie maleje. Dodatkowo w wyższych temperaturach takie opony tracą swoją sztywność, wydłużają drogę hamowania oraz kiepsko odprowadzają wodę podczas deszczu, co prowadzi do efektu aquaplaningu – jazdy na cienkiej warstwie wody – i w efekcie do zerwania przyczepności z nawierzchnią.

Mając dwa komplety opon, musimy liczyć się z podwójnym wydatkiem na zakup i kosztami wymiany oraz wyważenia kół dwa razy w roku. Przy okazji pojawia się pytanie, czy kierowcy jeżdżący na oponach całorocznych regularnie sprawdzają stan i wyważenie kół.

Sprawdzajmy bieżnik

Nie ma jednej konkretnej odpowiedzi na pytanie, która opcja jest lepsza dla kierowców, bo wiele zależy od tego, jak często i w jakich warunkach jeździmy. Grupa zwolenników opon sezonowych jest zapewne tak samo liczna jak i tych, którzy preferują ogumienie całoroczne. Na szczęście zwolenników jazdy na oponach letnich zimą jest coraz mniej, bo świadomość kierowców rośnie, co jest optymistyczne.

Na koniec przypomnienie: zgodnie z polskimi przepisami minimalna głębokość bieżnika opon – jeśli nie posiadają specjalnych wskaźników – wynosi 1,6 mm (w przypadku autobusów 3 mm). Jednak dla opon letnich zaleca się ich wymianę, gdy osiągną głębokość 3 mm, a dla opon zimowych zalecana wartość to 4 mm. Warto też mieć na uwadze, że nieprawidłowe ciśnienie opon ma wpływ na skuteczność hamowania i szybsze zużycie ogumienia.

Pamiętajmy o tych zasadach, a doboru opon dokonujemy zgodnie z własnym przekonaniem, byle tylko mieć na uwadze bezpieczeństwo własne i innych użytkowników dróg. Bezpiecznej jazdy!

Marek Szykor WORD Poznań

W niektórych sytuacjach na drodze bezpieczeństwo może zależeć od opon i skuteczności hamowania.

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU
www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

Wieś rozwija się dzięki inwestycjom

Do końca 2025 r. beneficjenci PROW 2014-2020 rozliczą ostatnie projekty infrastrukturalne.

W wrześniu i październiku 2025 r. upłynęły terminy składania ostatnich wniosków o płatność w zakresie inwestycji w podstawowe usługi i środki trwałe na obszarach wiejskich, które zrealizowały samorządy lokalne oraz spółki przy wsparciu funduszy europejskich przyznanych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Mowa tutaj o przedsięwzięciach dotyczących budowy lub modernizacji dróg lokalnych, gospodarki wodno-ściekowej i zarządzania zasobami wodnymi.

– Wsparcie udzielone beneficjentom PROW 2014-2020 znacząco wpłynęło na możliwość realizacji wielu bardzo potrzebnych inwestycji drogowych, wodno-kanalizacyjnych i melioracyjnych, na które trudno byłoby znaleźć gminom i powiatom środki własne. Pomoc z Unii Europejskiej na tego typu zadania to prawie 580 milionów złotych, a uwzględniając wkład środków krajowych, możemy mówić o kwocie aż 807 milionów złotych – podkreśla wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który osobiście podpisywał każdą z 460 umów o przyznaniu pomocy.

Wygoda i bezpieczeństwo

Ponad połowa spośród 460 projektów objętych unijnym dofinansowaniem dotyczy budowy lub modernizacji dróg lokalnych. W związku z kilkukrotną procedurą zwiększenia puli środków przysługujących naszemu regionowi Samorząd Województwa Wielkopolskiego mógł przeprowadzić nie jeden, a aż trzy nabory wniosków, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem zarówno samorządów gminnych, jak i powiatowych.

Limit dotacji dla jednego beneficjenta wynosił 5 milionów złotych. Ze wsparcia skorzystało 99 spośród 226 wielkopolskich gmin oraz 20 spośród 34 powiatów. Przyznana pomoc w łącznej wysokości około 235 milionów złotych pozwoliła na wybudowanie lub zmodernizowa-

Budowa zbiornika retencyjnego w Jezierzycach Kościelnych w gminie Włoszakowice to jeden z elementów projektu dofinansowanego z PROW 2014-2020.

nie ponad 320 km odcinków dróg lokalnych. Nowe nawierzchnie przyczyniły się do poprawy komfortu przemieszczania wielkopolskich dróg gminnych i powiatowych, ale także do skrócenia czasu potrzebnego na dojazd do wielu miejsc użyteczności publicznej oraz, co najważniejsze, do zwiększenia bezpieczeństwa na drogach wiejskich.

Inwestycje pod i nad ziemią

Ponad 326 milionów złotych otrzymały gminy i gminne zakłady gospodarki komunalnej na realizację zadań związanych z gospodarką wodno-ściekową. Fundusze europejskie z PROW 2014-2020 umożliwiły objęcie dofinansowaniem 185 takich projektów na terenie 113 wielkopolskich gmin. Zdecydowana większość zadań i przyznanych środków dotyczyła budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Biorąc pod uwagę informacje publikowane przez Główny Urząd Statystyczny na przestrzeni lat 2015-2024, na obszarach wiejskich województwa wielkopolskiego przybyło 2160 km sieci wodociągowej (wzrost o 8 proc. w ciągu dziesięciu lat) oraz 2850 km sieci kanalizacji sa-

nitarniej (wzrost o 37 proc.). Poprawa tych statystyk wynika w znacznej części z realizacji zadań objętych unijną pomocą.

Wspomniane efekty inwestycji wodno-kanalizacyjnych z uwagi na ich charakter nie są zauważalne gołym okiem, ale istotnie przyczyniają się do zwiększenia komfortu codziennego życia setek tysięcy mieszkańców naszego regionu. Trzeba też podkreślić, że część inwestycji obejmuje również prace naziemne, takie jak budowa lub rozbudowa infrastruktury zbiorczych lub przydomowych oczyszczalni ścieków czy moderni-

zacja budynku stacji uzdatniania wody.

Pomimo znaczących nakładów finansowych ze środków Unii Europejskiej, przeznaczonych na rozwój gospodarki wodno-ściekowej, potrzeby gmin w tym zakresie są wciąż bardzo duże. Samorządy lokalne sięgają zatem po inne środki zewnętrzne niż te za-kontraktowane w ramach PROW 2014-2020.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego udziela pomocy finansowej ze środków unijnych również w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Obecnie dofinansowaniem objęto 19 projektów,

ale wkrótce podpisane mogą zostać umowy na kolejne zadania. Podczas wrześniowej sesji sejmiku województwa wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi Adam Nowak zapowiedział zwiększenie alokacji z KPO na gospodarkę wodno-ściekową dla Wielkopolski nawet o 90 milionów złotych. Łączna pula środków na ten cel wynosiłaby wówczas ponad 160 milionów złotych.

Fundusze na gospodarkę wodno-ściekową uwzględniono również we wdrażanym od ponad roku Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W trwającym od 15 września

2025 r. naborze gminy mogą wnioskować o dotacje na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Do dyspozycji beneficjentów z naszego województwa jest pula prawie 62,5 miliona złotych.

Przeciwdziałanie suszy

Zakończyła się również realizacja zadań związanych z zarządzaniem zasobami wodnymi. Fundusze na ten cel zostały przyznane Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie (Zlewnia w Pile) oraz gminom na podstawie umów podpisanych na początku 2024 r.

Głównym celem dofinansowanych przedsięwzięć było zwiększenie retencji na obszarach wiejskich. Budowa, przebudowa lub odbudowa zbiorników wodnych przyczynia się do łagodzenia negatywnych konsekwencji dla rolnictwa z tytułu długotrwałych okresów suszy.

PGW Wody Polskie przysługiwała możliwość zawisłowania o pomoc w zakresie budowy lub przebudowy urządzeń wodnych lub budowli hydrotechnicznych na ciekach wodnych naturalnych lub sztucznych. Zakontraktowane środki umożliwiły modernizację przepompowni w Lubczu Małym w gminie Krzyż Wielkopolski oraz Herburtowie w gminie Wieleń, a także odbudowę rzeki Gulczanki na odcinku dwóch trzecich jej długości.

Gminy mogły realizować zadania w zakresie budowy lub przebudowy otwartych zbiorników retencyjnych służących do gromadzenia wód opadowych lub roztopowych, wód gruntowych lub wód płynących. Inwestycje zrealizowano na terenie 16 wielkopolskich gmin.

Łącznie na wszystkie zadania związane z zarządzaniem zasobami wodnymi przeznaczono wsparcie w kwocie 17,5 miliona złotych. Czas na rzeczową realizację przedsięwzięć upłynął 31 sierpnia, a podmioty otrzymują refundację prawidłowo poniesionych kosztów do końca 2025 r.

Podczas otwarcia zmodernizowanej drogi lokalnej w miejscowości Kłokoczyn w gminie Przedecz samorząd województwa reprezentowali wicemarszałek Krzysztof Grabowski oraz radni Anna Majda i Grzegorz Fiałkowski. Inwestycję zrealizowano w ramach PROW 2014-2020.

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Materiał finansowany ze środków UE w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, opracowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Instytucja Zarządzająca Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stronę redaguje: Adrian Kapuściński, Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, e-mail: ksow@umww.pl, www.dprow.umww.pl

ROZSTRZYGNIECIE PLEBISYTU

„Jak wiele nas łączy”

Oglądaj na kanale Youtube:

Fundusze Europejskie dla Wielkopolski

19 listopada 2025 r. o godz. 11:00

ŁĄCZY nas WIELKOPOLSKI

Fundusze Europejskie dla Wielkopolski

Wszystko w jednym miejscu

Blżej pacjenta, szybciej, większy komfort i krótszy czas oczekiwania – czy to jest możliwe w naszych szpitalach?

W połowie 2028 roku ma się zakończyć duża inwestycja uniwersyteckiego szpitala klinicznego w Poznaniu. Nowoczesny obiekt stanie przy ul. Grunwaldzkiej 55, tuż obok innych modułów wchodzących w skład Centralnego Zintegrowanego Szpitala Klinicznego w Poznaniu. Będą tam specjalistyczne poradnie, pracownice diagnostyczne oraz przestrzeń do rehabilitacji.

Dzisiaj te placówki są rozproszone w czterech lokalizacjach w Poznaniu. Taka sytuacja generuje duże problemy logistyczne, zarówno dla pacjentów, jak i samego personelu. Lecznice nie mogą świadczyć w pełnym zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS). Nowy projekt z unijnym wsparciem (Fundusze Europejskie dla Wielkopolski) w wysokości 50 mln zł ma tę sytuację zmienić.

– To bardzo ważna inwestycja w zdrowie Wielkopolan. Powinniśmy zrobić wszystko, żeby ten szpital osiągnął taki

Wizualizacja nowego szpitala przy ulicy Grunwaldzkiej w Poznaniu.

zakres działalności, który będzie odpowiadał na wszelkie wyzwania i potrzeby w opiece zdrowotnej – mówi marszałek Marek Woźniak.

Projekt wpisuje się w model tzw. odwróconej piramidy świadczeń, który zakłada przeniesienie istotnej części diagnostyki i leczenia do poziomu ambulatoryjnego: bliżej pacjenta, szybciej, większy komfort i krótszy czas oczekiwania. Ten kierunek jest mocno pro-

mowany w trwającej perspektywie unijnej.

Przykładem jest oddany do użytku w marcu 2024 roku nowy budynek Wielkopolskiego Centrum Onkologii. Pięciopiętrowy obiekt mieści się przy ul. Strzeleckiej w Poznaniu. Nowa infrastruktura pomaga w leczeniu pacjentów onkologicznych. Doświadczenia WCO pokazują, że warunki ambulatoryjne są mniej stresogenne dla pacjentów: nie

doznają oni rozłąki z rodziną, a procedury pozwalają łatwiej przejść przez proces terapeutyczny.

Podobny efekt w leczeniu ma zostać osiągnięty dzięki nowej inwestycji szpitala klinicznego. Krótko mówiąc, chodzi o to, żeby pacjent pomimo leczenia prowadził w miarę normalne życie. Sześciokondygnacyjny budynek ma być centralnym punktem świadczenia usług AOS.

Szpital uniwersytecki podzielił prace na dwa etapy.

Pierwszy z nich (w całości finansowany z funduszy europejskich) zakłada budowę i wyposażenie czterech kondygnacji budynku. Zostaną tu zlokalizowane m.in. poradnie: chirurgii szczękowo-twarzowej oraz urazowo-ortopedycznej, otolaryngologicznej, chirurgii ogólnej oraz przewodu pokarmowego czy leczenia bólu. Szpital zakupi też nowoczesną aparaturę i sprzęt medyczny.

Drugi etap inwestycji zostanie sfinansowany ze środków własnych USK. Nowy budynek AOS będzie szóstym modulem Centralnego Zintegrowanego Szpitala Klinicznego w Poznaniu. W grudniu 2024 r. otwarto pierwsze dwa, w których zlokalizowano m.in. szpitalny oddział ratunkowy, centralny blok operacyjny, oddział urologii, oddział chirurgii ogólnej i transplantacyjnej. W drugim kwartale 2026 roku mają być gotowe kolejne trzy moduły wraz z pawilonem wejściowym.

MARK

Rogale i koziołki

Organizatorem wielkopolskiego stoiska był Departament Polityki Regionalnej UMWW.

Wielkopolska pierwszy raz była partnerem Forum Rozwoju Mazowsza. Nie zabrakło zatem stoiska naszego województwa, przy którym nowoczesność spotkała się z tradycją. Wspólnym mianownikiem były oczywiście fundusze europejskie i beneficjenci, którzy dzielili się swoim doświadczeniem.

O preferencyjnych instrumentach finansowych (pożyczkach) opowiadali eksperci z Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju.

– Uczestnicy chętnie angażowali się w rozmowy o instrumentach finansowych. Wyjaśnialiśmy komplementarność tych rozwiązań wobec dotacji, rolę Regionalnych Funduszy Rozwoju w strukturze krajowego rynku finansowego – mówi Wojciech Marcinkiewicz, prezes zarządu Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju.

O sile Wielkopolski świadczy bogata historia. Dlatego też przy stoisku nie zabrakło przedstawicieli Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Dokładnie trzy lata temu otwarto nową siedzibę tej placówki, która w znacznej części powstała dzięki dofinansowaniu ze środków Unii Europejskiej.

– Dzięki tej inwestycji muzeum zyskało nowoczesne zaplecze, w skład którego wchodzi m.in. przestronne sale wystawowe, sala konferencyjna, sala edukacyjna, studio fotograficzne, archiwum oraz magazyny zbiorów. Tak rozbudowana infrastruktura pozwala nam realizować szeroki zakres działań kulturalnych, naukowych i edukacyjnych, a także lepiej chronić i udostępniać dziedzictwo wczesnopiastowskie – mówi dr Mariola Olejniczak, kierowniczka działu edukacji muzealnej z Muzeum Pierwszych Piastów.

Przy stoisku Wielkopolski nie zabrakło także okazji do rozmów ze specjalistami ds. funduszy europejskich, a także rogali świętomarcińskich i poznańskich koziołków. MARK

Są wyniki konkursów

W ostatnich tygodniach zarząd województwa wybrał kolejne projekty, które otrzymają dofinansowanie z UE. Kto znalazł się w gronie szczęśliwców?

Duże inwestycje rozpoczną się w powiecie kaliskim. Od lat samorząd przykładą dużą wagę do promocji aktywnego stylu życia i ochrony środowiska, np. poprzez rozwój infrastruktury rowerowej. Tym razem powiat otrzymał ponad 20 mln zł dofinansowania w ramach zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT). Eurofundusze zostaną przeznaczone na dalszy rozwój infrastruktury dla cyklistów: budowę ścieżek, stacji napraw oraz parkingów typu B+R.

To nie wszystko. Kolejne środki w ramach ZIT powiat przeznaczy na zwiększenie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe. Dzięki unijnemu wsparciu w wysokości prawie 9 mln zł możliwa będzie realizacja programu ochrony wód na terenie

Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

Znaczące środki trafiają także na rozwój odnawialnych źródeł energii. Do dofinansowania wybrano sześć projektów. Unijne wsparcie dla beneficjentów wynosi prawie 12 mln zł. Fundusze zostaną przeznaczone na budowę farm fotowoltaicznych, inwestycje w głęboką geotermię oraz rozwój technologii i wykorzystania gazów zdekarbonizowanych, w tym wodoru. Powstaną również magazyny energii dla instalacji OZE.

Z kolei miasto Poznań stworzy Zintegrowane Centrum Opieki i Teleopieki o zasięgu ponadlokalnym. Celem projektu jest zapewnienie kompleksowych i zindywidualizowanych usług społecznych, skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – m.in. ze względu na wiek, stan zdrowia czy niepełnosprawność. Unia Europejska wspiera to przedsięwzięcie kwotą przekraczającą 15 mln zł. MARK

Zmienia się program regionalny

Mieszkania wspomagane i treningowe, wsparcie rodzin z systemu pieczy zastępczej i dotacje dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego – w tych kwestiach członkowie Komitetu Monitorującego FEW podjęli uchwały o wyborze kryteriów do zbliżających się konkursów z puli programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

To nie jedyne zagadnienia poruszone na październikowym posiedzeniu. 18 września Komisja Europejska zgodziła się na wprowadzenie zmian w programie regionalnym. Są one następstwem wcześniejszego tzw. przeglądu śródkresowego. Mówiąc najogólniej, to sprawdzenie, jak wydawane są unijne pieniądze w Wielkopolsce. Dzieje się tak, aby usprawnić wdrażanie FEW w następnych latach.

Co zatem zmieni się w dokumencie? Dopuszczono wsparcie potencjału społeczeństwa obywatelskiego dla organi-

Komitetowi przewodniczył wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

zacji z obszaru Wielkopolski wschodniej, a także doprecyzowano zapisy w programie pracowniczym dla zwalnianych górników z Konina i okolic. O pomoc psychologiczną rozszerzył się też zakres usług dla dzieci funkcjonujących w systemie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.

Kwestie obronności, ale także podnoszenie konkurencyjności gospodarki europejskiej, poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, zwiększenia dostępu do mieszkań, energii elektrycznej czy wody – te zagadnienia będą w jeszcze większym stopniu brane pod uwa-

gę w ramach drugiej tury przeglądu śródkresowego programu. Ten proces już się zresztą rozpoczął w Wielkopolsce.

– Jesteśmy obecnie w fazie nieformalnych negocjacji z Komisją Europejską i Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej – mówi Grzegorz Potrzebowski, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWW w Poznaniu. – Ostateczna wersja zmian w programie, wypracowana z naszymi partnerami społecznymi, po zatwierdzeniu przez zarząd województwa, ma zostać wysłana do końca roku do KE.

MARK

Nie chcemy centralizacji funduszy

Polscy i europejscy samorządowcy mówili wspólnym głosem podczas 15. Forum Rozwoju Mazowsza.

Czy w kolejnym unijnym rozdaniu regiony mają szansę pozostać tymi, które nadal będą samodzielnie zarządzać budżetem funduszy europejskich? Na to pytanie starali się odpowiedzieć uczestnicy 15. Forum Rozwoju Mazowsza – jednego z najważniejszych wydarzeń w kraju poświęconych roli Unii Europejskiej w rozwoju regionalnym.

Lokalnie czy centralnie?

W debacie horyzontalnej „Siła współpracy i europejskiej odpowiedzialności” wziął udział marszałek Marek Woźniak. Wśród panelistów nie zabrakło polskich i europejskich samorządowców. Połączył ich wspólny interes – utrzymanie zasady decentralizacji i kontynuacja programów regionalnych w obecnym kształcie.

– Komisji Europejskiej najbardziej spodobał się model Next Generation EU, w którym większość decyzji podejmowana jest centralnie. Jej zdaniem w ten sposób można szybciej osiągnąć zamierzone efekty. Ale gdzie w tym wszystkim jest dialog z Europejczykami, partnerstwo i podejmowanie decyzji na różnych poziomach władzy? Dlatego będziemy zabiegać o to, by nasz samorządowy głos został usłyszany – mówił marszałek Marek Woźniak.

W podobnym tonie wypowiedziała się Sari Rautio z Europejskiego Komitetu Regionów. Finka zwracała uwagę, jak ważna jest współpraca regionów. To właśnie społecz-

Forum Rozwoju Mazowsza odbyło się 8 października na stadionie Legii Warszawa.

ności lokalne najlepiej znają swoje potrzeby i potrafią je oddolnie realizować. Bez wykorzystania tego potencjału nie będzie silnej polityki spójności.

Tymczasem pomysły Komisji Europejskiej na dystrybucję środków UE ukierunkowane są w stronę centralizacji. Co prawda, Polska po 2027 roku ma być wciąż największym beneficjentem funduszy europejskich, ale niepokój wśród polskich samorządowców wzbudza jednak ograniczenie roli regionów w dystrybucji środków.

W nowym modelu projektowania polityki spójności, z której finansowane są programy regionalne (w tym program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027), obserwuje się systematyczny kurs w stronę centralizacji procesów decyzyjnych. Kurs ten został utrzymany w opublikowanym przez Komisję Europejską w połowie lipca 2025 roku pakiecie propozycji legislacyjnych dotyczących kolej-

nych Wieloletnich Ram Finansowych UE na lata 2028-2034.

A to przecież władze regionalne przez ostatnie trzy perspektywy UE zarządzały ważną częścią unijnego budżetu. Około 40 proc. środków przekazanych Polsce z Brukseli było w dyspozycji marszałków województw. Tak duży udział regionów we wdrażaniu funduszy jest ewenementem na skalę europejską. Kontynuacja tego modelu – zdaniem regionów – to gwarancja skuteczności i lepszego dopasowania działań do rzeczywistych potrzeb społeczeństwa.

Postulaty regionów

– Nie będziemy chcieli ustąpić z naszej wizji zdecentralizowanego decydowania o wydawaniu środków w polityce spójności. Myślę, że warto zawalczyć w Europie o to, żeby pomiędzy regionami a Brukselą było bezpośrednie połączenie i możliwość wpływania na sposób wydawania pieniędzy. Natomiast oddanie całkowicie władzy w tym zakre-

sie ośrodkom krajowym i pominięcie tego mostu pomiędzy regionami a Brukselą jest dość groźne – podkreślał Marek Woźniak.

Co zatem postulują polskie regiony? Przede wszystkim opowiadają się za utrzymaniem wspomnianej zasady decentralizacji i kontynuacją programów regionalnych oraz rzeczywistym włączeniem województw w przygotowanie Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego. Ważne jest także stworzenie formalnego mechanizmu współpracy rządu z samorządami i sprawiedliwy podział środków pomiędzy poziomem krajowym i regionalnym. Regiony domagają się również udziału swoich przedstawicieli w negocjacjach z Komisją Europejską.

Propozycja KE dotycząca budżetu musi uzyskać aprobatę Parlamentu Europejskiego, a potem zgodę państw członkowskich UE. Zatem przed nami kolejne miesiące rozmów, także nad sposobem dystrybucji środków. MARK

Fundusze europejskie na skróty

► **Gniezno:** w mieście powstał mural przedstawiający Bolesława Chrobrego i Mieszka II ubranych w białe-czerwone dresy i złote korony. Nad nimi widnieje napis „Gniezno 1025” oraz stylizowany orzeł, a u ich stóp widać katedrę gnieźnieńską. Mural, widoczny z Trasy Zjazdu Gnieźnieńskiego, powstał w ramach obchodów 1000-lecia koronacji pierwszych królów Polski i jest współfinansowany z funduszy europejskich. Autorem muralu jest artysta „Draka”, znany z łączenia historii z kulturą uliczną, co jest również zauważalne w nowym muralu.

► **Leszno:** miasto otrzyma 13 mln zł dotacji z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski na termomodernizację budynków Szkoły Podstawowej nr 9 i Zespołu Szkół Rolniczo-Budowlanych w Lesznie. W placówkach zaplanowano m.in. docieplenie ścian i dachów, wymianę stolarki zewnętrznej czy montaż instalacji OZE. Najważniejszym efektem tych inwestycji będzie obniżenie kosztów rachunków za prąd poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków.

► **Tuliszów:** w tej miejscowości już zakończyła się termomodernizacja Szkoły Podstawowej im. Powstańców 1863 roku. Uroczystości z tym związane odbyły się w Dniu Edukacji Narodowej. Prace trwały 11 miesięcy, a efekty widać na załączonym zdjęciu.

► **Dopiewo:** miejscowy samorząd pozyskał dofinansowanie unijne na budowę trzech ścieżek pieszo-rowerowych: z Konarzewa do Trzcielina, z Więckowic do Dopiewa oraz z Plewisk do Gołusek. Wszystkie ścieżki o nawierzchni bitumicznej powstaną wzdłuż dróg powiatowych. Ich realizacja planowana jest do końca 2027 roku.

► **Kościan:** sto osób z Warsztatów Terapii Zajęciowej w tym mieście uczestniczyło w spektaklu „Avenue Q” w ramach projektu „Aktywność bez barier”, który ma na celu aktywizować społecznie i zawodowo osoby z niepełnosprawnościami. Dzięki ponadmilionowej dotacji z UE do sierpnia 2027 roku planowane są różnorodne działania projektowe, w tym doradztwo zawodowe, konsultacje psychologiczne oraz integracyjne imprezy plenerowe.

► **Poznań:** u zbiegu ulic Prądyńskiego i Kosińskiego na poznańskiej Wildzie oddano mieszkańcom nowy zielony skwer w ramach realizacji projektu zintegrowanego ZIT, dotyczącego rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury w Metropolii Poznań. Powstało bioróżnorodne miejsce, w którym zamontowano elementy edukacyjne oraz przyrodnicze. W obrębie skweru wykonano intuicyjny dla użytkowników układ ścieżek pieszych z nawierzchni mineralnej wodoprzepuszczalnej. Jest też sporo nasadzeń, naturalnych elementów z drewna, ławek sąsiedzkich czy domków dla owadów.

► **FEW:** do końca września zakończyło się ponad 200 naborów, w których złożono ponad 3000 wniosków, a jedna trzecia doczekała się pozytywnej oceny i finalizacji w postaci podpisania umów o dofinansowanie. Takie są efekty liczbowe wdrażania programu FEW. Oznacza to wykorzystanie budżetu na poziomie 60 proc., natomiast zdecydowana większość pozostałych środków jest zaangażowana w trwające konkursy. MARK

Po pierwsze – dobra edukacja!

Jak dzięki dotacjom z Unii Europejskiej zmieniają się wielkopolskie przedszkola i szkoły? I co z tego mają uczniowie oraz nauczyciele?

Odpowiedź na te pytania można znaleźć w najnowszym numerze unijnego e-magazynu „Nasz Region”. Wystarczy zeskanować kod QR na obrazku, by uzyskać dostęp do sprawdzonych informacji o funduszach.

– Edukacja to fundament społecznego i gospodarczego rozwoju – twierdzi prof. Jacek Pyżalski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Dlaczego i jaką rolę w tym względzie odgrywają fundu-

Szukasz aktualnych informacji o tym, jak zmienia się Wielkopolska z funduszami europejskimi?

czytaj e-magazyn „Nasz Region”

szy europejskie? O tym rozmawiamy z naszym ekspertem, poruszając również temat wyzwań stojących przed systemem oświaty, zwłaszcza w kontekście dynamicznego rozwoju sztucznej inteligencji.

O edukacji piszemy zresztą znacznie więcej. Odwiedziliśmy Miejską Górkę, w której przy unijnym wsparciu powstała nowoczesna placówka przedszkolna. Zajrzeliśmy też do Wronek, gdzie fundu-

szy wspierają najmłodszych. W powiecie ostrowskim sprawdziliśmy z kolei, jak wygląda kształcenie zawodowe. Oddaliśmy także głos studentom, którzy podzielili się swoimi refleksjami o rynku pracy.

Na co jeszcze warto zwrócić uwagę?

W Baranowie aktywnie działa Stowarzyszenie Wrota Wielkopolski – jedna z trzydziestu lokalnych grup działania. Dlaczego najlepsze pomysły rodzą się czasem przy kuchennym stole albo podczas spotkań... w remizie? Odpowiedź w reportażu „Siła wspólnoty: lokalni liderzy zmieniają rzeczywistość”. MARK

PODPATRZONE

– Nie możemy zamówić u producenta dłuższych pociągów, bo... nie zmieszczą się w tej efektownej tubie – żartował Wojciech Jankowiak.

Temat taboru kolejowego, o którym piszemy w tym wydaniu „Monitora”, zawsze wzbudza zainteresowanie i emocje czytelników. Jedni chwalą, że pociągi, i owszem, są nowoczesne, ale inni marudzą, że nadal jest ich zbyt mało, są zbyt krótkie i przepełnione. Naturalne wydaje się pytanie: czy można wyprodukować dłuższe pociągi?

Odpowiedź, choć nietypową, poznaliśmy 22 września na Dworcu Letnim w Poznaniu, gdy zaprezentowano,

kupione przez samorząd województwa, cztery nowe pociągi „elf 2”, które wzmocniły tabor Kolei Wielkopolskich. Goście i dziennikarze obecni na brefigu prasowym usłyszeli od oficjeli zarówno dobre, jak i złe wieści.

– To nowoczesne, szybkie i bardzo pojemne pięcioczłonowe składy o długości 90,5 metra, które mogą jeździć nawet 160 km/h – chwalił nowy nabytek wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

I rzeczywiście, pojazdy wyprodukowane przez bydgoską

PESE mogą pomieścić 571 pasażerów, w tym 242 osoby na miejscach siedzących. Są o ponad 15 metrów dłuższe od „elfów 1”.

– Mam jednak i złe wieści. Nie możemy zamówić u producenta jeszcze dłuższych pociągów, bo... nie zmieszczą się w tej efektownej tubie – żartował Wojciech Jankowiak, odbierając razem z Markiem Nitkowskim i Mikołajem Grzybem z zarządu Kolei Wielkopolskich pamiątkowy upominek.

WYPROMOWANE

Jak już informowaliśmy, pod koniec września nasz region intensywnie promował się w ramach wielkopolskiego tygodnia, podczas wystawy światowej Expo 2025 w japońskiej Osace.

Kto z przedstawicieli naszego województwa skradł serca tubylców (a także „bylców” z innych części świata)? Okazuje się, że nie znamienici artyści, nie wybitni naukowcy ani nawet nie (równie znamienici i wybitni) samorządowcy. Postaciami, które przyciągały największą uwagę i z którymi najchętniej się fotografowano, byli – przeniesieni z kart komiksu – wojowie Kajko i Kokosz. Ciekawe, czy tylko za granicą tak mają?

Kajko i Kokosz, a także tubylczynie.

MONITORUJEMY RADNYCH

Barbara Mroczkowska:

Czy radna ma supermoce?

- ▶ **Lubię to zdjęcie, bo...** ma w sobie to, co lubię – jazdę na nartach. To moja pasja, a przy tym ruch i dobra energia, która mnie niesie.
- ▶ **Najprzyjemniejszy moment w pracy radnej to...** kiedy procedujemy projekty uchwał dotyczące mojego regionu. W takim momencie czuję, że dokładam cegiełkę do konkretnych działań na rzecz mieszkańców i rozwoju lokalnego. To dla mnie radość.
- ▶ **A najgorsze w tej robocie jest...** to, że nie da się pomóc wszystkim, choć bardzo bym się starała i bardzo chciała.
- ▶ **Gdy jadę na sesję sejmiku, to...** podziwiam z okna pociągu uroki ziemi wielkopolskiej i jestem dumna, że tu mieszkam i jestem stąd.
- ▶ **W sali sesyjnej najbardziej brakuje mi...** miejsca na pulpicie, żeby postawić szklankę wody.
- ▶ **Gdyby komisje znów mogły obradować online...** nie chciałabym tego, przecież nic nie zastąpi naszych wspólnych obrad, wymiany myśli i poglądów, czasami emocjonalnych dyskusji. Takie bezpośrednie spotkania inspirują mnie do pracy.
- ▶ **Możemy być dumni z Wielkopolski, ponieważ...** jest jednym z najlepszych województw w naszym kraju.
- ▶ **Gdy słyszę „mała ojczyzna”, to...** od razu myślę „Wielkopolska”, dla której i na rzecz której działam.
- ▶ **Najdziwniejsze pytanie, jakie dotąd usłyszałam, to...** Niektóre są zaskakujące, choćby takie: „Czy radna ma supermoce?”.
- ▶ **Chciałabym wiedzieć...** czy we wszechświecie istniejemy tylko my?
- ▶ **Nie chciałabym wiedzieć...** co myślę o mnie ci, którym najbardziej ufam.
- ▶ **Chciałabym się spotkać z...** Donaldem Tuskiem.
- ▶ **Na bezludną wyspę zabrałabym...** butelkę, kartkę i długopis.
- ▶ **Jak urlop, to...** absolutny reset i wyjazd gdzieś, gdzie nawet moje marzenia nie sięgają.
- ▶ **A jak praca, to...** sumienność i rzetelność.
- ▶ **Marzy mi się...** by spełniły się moje najskrytsze pragnienia.
- ▶ **Boję się...** że świat jest coraz bardziej niespokojny, przyszłość niestabilna, a moje dzieci i wnuczki będą żyć w trudnych czasach.
- ▶ **Cieszę się...** z życia, z tego, co mam, co osiągnęłam, cieszę się z każdego dnia.

Barbara Mroczkowska

- ▶ ur. 11 czerwca 1952 r., Wałbrzych
- ▶ emerytka
- ▶ wybrana z listy KO, w okręgu nr 6
- ▶ 22.608 głosów

WYŚLEDZONE

Jeżeli sami nie mamy takich doświadczeń, to z pewnością choć raz w życiu słyszeliśmy od kogoś, kto wrócił właśnie z wizyty w jakimś urzędzie: „Było strasznie!”. Niewątpliwie to określenie pasowało w halloweenowy piątek do Urzędu Marszałkowskiego, a przynajmniej – jak udało nam się wyśledzić – do niektórych jego zakamarków...

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031

Rada Programowa: Krzysztof Grabowski (zastępca przewodniczącej), Tatiana Sokołowska (przewodnicząca), Tomasz Wojtiuk (sekretarz), Michał Zieliński

Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036,

fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otoki